

گزارش فصلی: شماره اول

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت مجلس، تشکل‌ها و امور اجتماعی، امور مجلس

بهار ۱۴۰۵ (فروردین - خرداد)

درست گوی و به هنگام گوی و نیکو گوی
که سخت مشکل کاری است کار گفت و شنود

ملک الشعراء بهار

شناسنامه گزارش

صاحب امتیاز:	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت مسئول:	معاونت مجلس، تشکل‌ها و امور اجتماعی
عنوان گزارش:	گزارش فصلی: شماره اول
دوره گزارش دهی:	بهار ۱۴۰۵ (فروردین تا پایان خرداد)
تاریخ تدوین:	تیر ۱۴۰۵
مخاطبان:	نمایندگان مجلس شورای اسلامی، مقامات ارشد اتاق تهران، فعالان اقتصادی، تشکل‌های تخصصی، تصمیم‌گیران دولتی و حاکمیتی
هدف گزارش:	مستندسازی عملکرد فصلی، انعکاس مطالبات بخش خصوصی و پیوند آن با دستورکار نظارتی و تقنینی مجلس
رویکرد روش شناختی:	تجمع و طبقه‌بندی موضوع محور نشست‌ها، گزارش‌ها و یادداشت‌های کارشناسی منتشرشده یا مستندشده در بازه فصل بهار ۱۴۰۵
وضعیت سند:	قابل انتشار برای مخاطبان داخلی و بیرونی اتاق تهران
راهبری پروژه:	غلامرضا ملکی
طراحی و نظارت پروژه:	معصومه یوسف نیادری
نگارش و تنظیم:	محمدرضا امینی
همکاران:	ریحانه اکبری، سپیده قاسمی، محمد حاجی‌خان میرزایی، محمد منتظریانی، علیرضا روحی
صفحه‌آرایی و تصویرسازی:	فاطمه شبّه

فهرست مطالب

۱	به جای مقدمه	۶
۲	خلاصه مدیریتی	۸
۳	بهار در یک نگاه	۱۰
۴	بخش اول: نشست‌ها و تعاملات اتاق تهران با مجلس، دولت، قوه قضائیه و تشکل‌ها	۱۶
۵	بخش دوم: صدای بخش خصوصی؛ مطالبات اصلی فعالان اقتصادی	۳۰
۶	بخش سوم: کارنامه مجلس؛ رصد نظارتی و تقنینی مجلس در بهار	۴۰
۷	بخش چهارم: مواضع و محورهای مورد تأکید نمایندگان	۴۸
۸	بخش پنجم: کارنامه مجلس؛ رصد نظارتی و تقنینی مجلس در بهار	۶۴
۹	بخش ششم: پیوند مطالبات بخش خصوصی با دستورکار مجلس	۷۰
۱۰	بخش هفتم: موضوعات قابل پیگیری در فصول آینده سال	۷۴
۱۱	یادداشت پایانی	۷۸

به نام خدا

گزارش حاضر، روایت بخشی از تلاش‌های مستمر امور مجلس ذیل معاونت مجلس، تشکل‌ها و امور اجتماعی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران در فصل بهار ۱۴۰۵ است؛ تلاشی که در چارچوب برنامه راهبردی دوره دهم و با تمرکز بر مأموریت بنیادین اتاق تهران در زمینه بهبود محیط کسب و کار شکل گرفته است.

در شرایطی که اقتصاد کشور با مجموعه‌ای از فشارها، بحران‌ها و تغییرات شتابان داخلی و بین‌المللی مواجه است، تقویت تاب‌آوری اقتصادی و حفظ ظرفیت‌های تولید، اشتغال و سرمایه‌گذاری، بیش از هر زمان دیگری به گفت‌وگویی منسجم، مسئولانه و نتیجه‌محور میان حاکمیت و بخش خصوصی نیاز دارد. اتاق تهران در چنین شرایطی، خود را صرفاً نهاد انعکاس‌دهنده مطالبات نمی‌داند؛ بلکه می‌کوشد با تکیه بر دانش، تجربه و ظرفیت کارشناسی اعضای خود، به نهادی فعال برای گره‌گشایی از مسائل محیط کسب و کار و کمک به تصمیم‌سازی‌های مؤثر تبدیل شود.

امور مجلس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران در این مسیر، با رصد مستمر مسائل اقتصادی، برگزاری نشست‌های تخصصی، دریافت دیدگاه‌های فعالان اقتصادی و تشکل‌های تخصصی، و برقراری ارتباط مؤثر با نهادهای تصمیم‌گیر، تلاش کرده است مطالبات بخش خصوصی را از سطح طرح مسئله به سطح پیشنهادهای روشن، عملیاتی و قابل پیگیری ارتقا دهد. هدف آن است که مسائل واقعی بنگاه‌ها، تولیدکنندگان، کارآفرینان و تشکل‌های اقتصادی، با دقت و انسجام بیشتری در فرآیندهای سیاست‌گذاری کشور بازتاب یابد.

کارکرد تقنینی و نظارتی مجلس شورای اسلامی در اصلاح قوانین، رفع موانع تولید، نظارت بر حسن اجرای قوانین و پاسخ‌گویی به نیازهای اقتصادی کشور، جایگاهی تعیین‌کننده دارد. از این منظر، اتاق تهران می‌کوشد ضمن حفظ استقلال و هویت بخش خصوصی، به‌عنوان بازوی مشورتی حاکمیت و مجلس، ظرفیت کارشناسی خود را برای ارائه تحلیل‌های دقیق، پیشنهادهای اصلاحی و راهکارهای اجرایی در اختیار فرآیند قانون‌گذاری و نظارت قرار دهد.

در این میان، نقش فعالان اقتصادی بخش خصوصی و تشکلهای اقتصادی نقشی محوری و بی‌بدیل است. هیچ سیاست اقتصادی بدون شناخت دقیق از واقعیت‌های میدان تولید، تجارت، سرمایه‌گذاری و اشتغال نمی‌تواند به نتیجه مطلوب برسد. از این رو، گفت‌وگو با بنگاه‌ها و تشکلهای، شناسایی مسائل مشترک، اولویت‌بندی مطالبات و پیگیری مستمر آن‌ها، از ارکان اصلی فعالیت این امور به شمار می‌رود.

گزارش پیش‌رو، حاصل همین رویکرد است: مستندسازی اقدامات، ثبت دیدگاه‌ها، شناسایی پیوند میان مطالبات بخش خصوصی و دستورکار نهادهای تصمیم‌گیر، و ترسیم مسیری برای پیگیری‌های آینده. این گزارش نشان می‌دهد که اتاق تهران در بهار ۱۴۰۵ تلاش کرده است در کنار بخش خصوصی بایستد، صدای آن را به درستی منتقل کند و از ظرفیت تعامل با مجلس، دولت و سایر ارکان حاکمیت برای گره‌گشایی، تنظیم‌گری مؤثر و بهبود محیط کسب‌وکار بهره‌گیرد.

اطمینان داریم که استمرار این مسیر، تقویت همکاری میان اتاق تهران، مجلس شورای اسلامی، دولت، تشکلهای اقتصادی و فعالان بخش خصوصی، و تبدیل گفت‌وگوها به اقدامات تقنینی و اجرایی مشخص، می‌تواند زمینه‌ساز اقتصادی تاب‌آورتر، رقابتی‌تر و برخوردار از فرصت‌های بیشتر برای تولید و سرمایه‌گذاری باشد.

این گزارش را با افتخار تقدیم می‌کنیم؛ گزارشی از یک فصل تلاش، پیگیری و مسئولیت‌پذیری، و گامی دیگر در مسیر ایفای نقش مؤثر اتاق تهران در ساختن آینده‌ای بهتر برای اقتصاد ایران.

محمود نجفی عرب

ریاست اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

اصلاح ساختاری قانون تأمین اجتماعی

۱

یکی از مهم‌ترین پرونده‌های امور مجلس در فصل بهار، بررسی پیش‌نویس اصلاح قانون تأمین اجتماعی بود. این پرونده در قالب دو نشست مشخص با حضور مدیرکل دفتر ویژه دولت در مجلس (۸ اردیبهشت ۱۴۰۵) و نماینده تهران در مجلس شورای اسلامی (۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۵) و همچنین گزارشی تفصیلی کارشناسی دنبال شد. محورهای اصلی این پرونده شامل کاهش سهم بیمه‌ای کارفرما از ۲۳ درصد به ۷ درصد (با جبران کسری از محل درآمدهای مالیاتی)، ضرورت حضور نمایندگان واقعی کارفرمایان در هیئت امنای سازمان تأمین اجتماعی، محدودسازی رسیدگی‌های سنواتی و مطالبات خارج از چارچوب لیست بیمه و نگرانی از کاهش استقلال مالی صندوق در پی تمرکز منابع در خزانه‌داری کل بوده است. اتاق تهران در این پرونده نقش میانجی فنی و ارائه‌دهنده اصلاحات پیشنهادی را ایفا کرده است.

تاب‌آوری تولید در برابر آثار جنگ

۲

بخش قابل‌توجهی از مستندات این فصل به بررسی تبعات جنگ بر زنجیره‌های تولید و تأمین اختصاص داشت؛ از جمله در حوزه‌های صنعت پتروشیمی، تأمین نهاده‌های دامی، دارو و تجهیزات پزشکی. این گزارش‌ها که عمدتاً در قالب نشست‌های تخصصی کمیسیون‌های اتاق تهران تدوین شده‌اند، تصویری از آسیب‌پذیری بنگاه‌ها در شرایط بحرانی و راهکارهای پیشنهادی برای افزایش تاب‌آوری ارائه می‌دهند.

فصل بهار ۱۴۰۵ برای اقتصاد ایران و به‌ویژه برای بخش خصوصی تهران، فصلی توأمان با چالش و تلاش برای بازسازی و تاب‌آوری بود. این فصل، از یک‌سو در امتداد بلافصل پیامدهای اقتصادی، زیرساختی و زیست‌محیطی جنگ ۱۲ روزه و جنگ موسوم به «رمضان» قرار داشت و از سوی دیگر، شاهد پیشرفت چند پرونده راهبردی و دیرینه در حوزه مقررات‌گذاری کسب‌وکار، از جمله اصلاح قانون تأمین اجتماعی بود. معاونت امور مجلس، تشکلهای و امور اجتماعی اتاق تهران در این بازه، در قالب نشست‌های تخصصی، تعامل مستقیم با نمایندگان مجلس و دستگاه‌های اجرایی و انتشار یادداشت‌های کارشناسی، تلاش کرد تا شکاف میان مطالبات میدانی فعالان اقتصادی و فرایندهای سیاست‌گذاری را کاهش دهد.

اتاق تهران در دو نشست مجزا - سیزدهمین نشست کمیسیون حمل و نقل (۸ اردیبهشت ۱۴۰۵) و نشست مشترک «تاب‌آوری و لجستیک» با حضور چهار کمیسیون تخصصی (۵ خرداد ۱۴۰۵) - به طور مبسوط به مسئله توقف کانتینرها در بنادر منطقه (کراچی، جبل علی، ناواشیوا)، افزایش ۴ تا ۵ برابری هزینه‌های حمل و توقف طولانی کامیون‌ها در مرزهای بازرگان (میانگین ۲۱ روز) و دوغارون (میانگین ۱۵ روز) پرداخت. حاصل این نشست‌ها، ارائه بسته ۱۷ موردی از پیشنهاد‌های مشخص خطاب به کمیسیون عمران مجلس بود که کمیسیون عمران نیز آمادگی خود را برای پیگیری نظارتی آن اعلام کرد.

چالش‌های حقوقی، مالی و مقرراتی صنعت ساختمان

نشست مشترک فعالان حوزه احداث و ساختمان (۱۲ خرداد ۱۴۰۵) با حضور رئیس کل دادگستری استان تهران، دادستان تهران، رئیس و نایب رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس، سطح تازه‌ای از تعامل اتاق تهران با قوه قضائیه را به نمایش گذاشت. این نشست پنج محور چالش حقوقی، مالی، بیمه‌ای، ضمانت‌نامه‌ای و ساختاری صنعت ساختمان را احصا کرد و موضوعاتی چون شناسایی شرایط جنگی به عنوان فورس مازورو تدوین قانون «توسعه‌گر» را در دستور کار قرار داد.

نشست تخصصی «پیامدهای زیست محیطی جنگ و تاب‌آوری بنگاه‌های اقتصادی» (۲۲ خرداد ۱۴۰۵) با حضور معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، رئیس اتاق تهران و نمایندگان مجلس، ابعاد کمتر دیده شده جنگ - از جمله انتشار ۵ میلیون تن گاز گلخانه‌ای و ده‌ها هزار واحد مسکونی آسیب دیده در تهران - را مستند کرد و مسیر را برای دیپلماسی زیست محیطی و طرح موضوع در مجامعی نظیر COP۳۱ و اجلاس اتاق‌های بازرگانی کشورهای اسلامی در آنکارا هموار ساخت.

یادداشت‌های کارشناسی موضوعی

در کنار نشست‌ها، اعضای هیئت نمایندگان و مشاوران اتاق تهران یادداشت‌های تحلیلی درباره وضعیت صنایع غذایی، ضرورت تمدید مصوبه واردات بدون انتقال ارز، افول صادرات فرش ایرانی و ظرفیت‌های معدنی کشور منتشر کرده‌اند که تصویری کامل‌تر از دغدغه‌های بخش خصوصی در این فصل به دست می‌دهد. آنچه از مجموع مستندات این فصل برمی‌آید، تلاش اتاق تهران برای گذار از تعامل تشریفاتی به تعامل موضوع محور و مسئله محور با ارکان حاکمیت است. کمیسیون‌های تخصصی اتاق در بهار ۱۴۰۵ نه تنها مسائل بخش خصوصی را احصا کردند، بلکه در بسیاری از موارد - به ویژه در حوزه حمل و نقل و لجستیک - بسته‌های پیشنهادی مشخص و قابل پیگیری برای کمیسیون‌های مجلس تدوین نمودند. حضور مقامات ارشد دولتی، نمایندگان مجلس و مقامات قضایی در نشست‌های این فصل، نشان از جایگاه تثبیت شده اتاق تهران به عنوان پارلمان بخش خصوصی در فرآیندهای تصمیم سازی کشور دارد. جزئیات این تعاملات، مطالبات و پیوند آن‌ها با دستور کار مجلس، در بخش‌های بعدی این گزارش به تفصیل ارائه خواهد شد.

بهار در یک نگاه | اعداد مهم فصل

شاخص	عدد/رقم	منبع
افزایش هزینه حمل و نقل در برخی مسیرها	۴ تا ۵ برابر	نشست تاب آوری ولجستیک
میانگین توقف کامیون در مرز بازرگان	حدود ۲۱ روز	نشست تاب آوری ولجستیک
میانگین توقف کامیون در مرز دوغارون	حدود ۱۵ روز	نشست تاب آوری ولجستیک
توقف کامیون در سایر مرزها	حدود ۷ تا ۸ روز	نشست تاب آوری ولجستیک
موارد پیشنهادی به کمیسیون عمران مجلس	۱۷ مورد	نشست تاب آوری ولجستیک
مسائل احصاشده در حوزه لجستیک	۱۴ مورد	نشست تاب آوری ولجستیک
گاز گلخانه‌ای منتشرشده در جنگ اخیر	حدود ۵ میلیون تن	نشست پیامدهای زیست محیطی جنگ
واحد مسکونی آسیب دیده در تهران	۴۱ هزار واحد (به روایتی) / ۵۰ هزار واحد (به روایت دیگر)	نشست پیامدهای زیست محیطی جنگ، گزارش سازمان مدیریت بحران تهران
پسماند و نخاله ساختمانی ناشی از جنگ	حدود ۱۰ میلیون تن	نشست پیامدهای زیست محیطی جنگ
موارد اصابت ثبت شده در تهران	۶۵۳ مورد در ۲۲ منطقه	گزارش سازمان مدیریت بحران تهران
افراد اسکان یافته اضطراری	حدود ۹۲۰۰ نفر / ۳۰۰۰ خانوار	گزارش سازمان مدیریت بحران تهران
خسارت زیست محیطی دو جنگ اخیر	بیش از یک میلیارد دلار	نشست پیامدهای زیست محیطی جنگ

شاخص	عدد/رقم	منبع
خسارت کلی جنگ ۱۲ روزه	بیش از ۲۰ همت	اعلام رئیس سازمان حفاظت محیط زیست
کاهش ظرفیت تولید در گروه های صنعتی	حدود ۶۰ تا ۷۰ گروه صنعتی	نشست پیامدهای زیست محیطی جنگ
امکان جایگزینی مواد اولیه از طریق بازیافت پلیمر	۳۰ تا ۷۵ درصد (بسته به صنعت)	نشست پیامدهای زیست محیطی جنگ
کاهش سهم بیمه کارفرما در پیش نویس اصلاح قانون تأمین اجتماعی	از ۲۳ درصد به ۷ درصد	گزارش تفصیلی نشست بررسی پیش نویس اصلاح قانون تأمین اجتماعی
تعداد واحدهای فعال صنایع غذایی کشور	بیش از ۱۶ هزار واحد	یادداشت وضعیت صنایع غذایی
اشتغال مستقیم و غیرمستقیم صنایع غذایی	حدود ۱۰۵ میلیون نفر	یادداشت وضعیت صنایع غذایی
صادرات صنایع غذایی کشور	۵ تا ۷ میلیارد دلار (نوسانی)	یادداشت وضعیت صنایع غذایی
سهم ایران از بازار جهانی غذا	کمتر از نیم درصد	یادداشت وضعیت صنایع غذایی
سقوط صادرات فرش دستباف	از حدود ۲ میلیارد دلار (اوایل دهه ۷۰) به کمتر از ۴۲ میلیون دلار (۱۴۰۴)	یادداشت افول فرش ایرانی
سهم ایران از بازار جهانی فرش دستباف	کاهش از بیش از ۳۰ درصد به کمتر از ۷ درصد	یادداشت افول فرش ایرانی
افزایش قیمت برخی اقلام دارویی	۳۰۰ تا ۴۰۰ درصد	اظهارات رئیس کمیسیون بهداشت مجلس
وابستگی مراودات تجاری به بنادر جنوبی	۷۵ تا ۸۲ درصد	اظهارات اعضای تأسیسه کمیسیون اصل ۹۰

بهار در یک نگاه | اعداد مهم فصل

حدود ۵۴ تا روز

افزایش هزینه حمل و نقل در برخی مسیرها

مورد ۱۴

مسائل احصاشده در حوزه لجستیک

حدود ۱۰ میلیون تن

پسماند و نخاله ساختمانی ناشی از جنگ

بیش از ۱ میلیارد دلار

خسارت زیست محیطی دو جنگ اخیر

حدود ۲۱ روز

میانگین توقف کامیون در مرز بازرگان

حدود ۵ میلیون تن

گاز گلخانه ای منتشرشده در جنگ اخیر

در ۲۲ منطقه ۶۵۳ مورد

موارد اصابت ثبت شده در تهران

بیش از ۲۰ همت

خسارت کلی جنگ ۱۲ روزه

حدود ۱۵ روز

میانگین توقف کامیون در مرز دوغارون

به روایتی ۴۱۰۰۰ واحد

واحد مسکونی آسیب دیده در تهران

حدود ۹۲۰۰ نفر

افراد اسکان یافته اضطراری

حدود ۶۰ تا ۷۰ گروه صنعتی

کاهش ظرفیت تولید در گروه های صنعتی

مورد ۱۷

موارد پیشنهادی به کمیسیون عمران مجلس

به روایتی دیگر ۵۰۰۰۰ واحد

حدود ۳۰۰۰ خانوار

امکان جایگزینی مواد اولیه از طریق بازیافت پلیمر

تا ۳۰٪ تا ۷۵٪ بسته به صنعت

از ۲۳٪ به ۷٪

کاهش سهم بیمه کارفرما در پیش نویس
اصلاح قانون تأمین اجتماعی

کمتر از ۰,۵٪

سهم ایران از بازار جهانی غذا

از حدود ۲ میلیارد دلار (اولایل دهه ۷۰) به کمتر از ۴۲ میلیون دلار (۱۴۰۴)

سقوط صادرات فرش دستباف

بیش از ۱۶۰۰۰ واحد

تعداد واحدهای فعال صنایع غذایی کشور

کاهش از بیش از ۳۰٪ به کمتر از ۷٪

سهم ایران از بازار جهانی فرش دستباف

تا ۳۰۰٪ تا ۴۰۰٪

افزایش قیمت برخی اقلام دارویی

حدود ۱,۵ میلیون نفر

اشتغال مستقیم و غیرمستقیم
صنایع غذایی

تا ۷۵٪ تا ۸۲٪

وابستگی مراودات تجاری به بنادر جنوبی

حدود ۷۵ تا ۷ میلیارد دلار (نوسانی)

صادرات صنایع غذایی کشور

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE,
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE
INDUSTRIES & MINES & AGRICULTURE

در فصل بهار ۱۴۰۵، معاونت مجلس، تشکل‌ها و امور اجتماعی اتاق تهران، دست‌کم ۱۵ نشست و رویداد رسمی را برگزار یا در آن‌ها مشارکت فعال داشته است. این نشست‌ها را می‌توان در پنج محور موضوعی اصلی دسته‌بندی کرد. در ادامه، هر محور به همراه جزئیات نشست‌های مربوطه تشریح می‌شود.

بخش اول

**نشست‌ها و تعاملات اتاق تهران با
مجلس، دولت، قوه قضائیه و تشکل‌ها**

الف. محور تأمین اجتماعی و بیمه

نشست ۱:

دیدار رئیس اتاق تهران با مدیرکل دفتر ویژه دولت در
مجلس شورای اسلامی

تاریخ:

۱۴۰۵/۰۲/۰۸

موضوع:

بررسی راهکارهای تقویت تعامل دولت، مجلس و
بخش خصوصی برای تسهیل فضای کسب و کار و
تنقیح قوانین

خلاصه:

این نشست، سرآغاز تعاملات رسمی فصل بهار بود و
بر ضرورت هماهنگی بیشتر میان سه قوه برای رفع
موانع تولید و بهبود محیط کسب و کار تأکید شد.

محور گفت و گو:

چگونگی استفاده از ظرفیت دفتر ویژه دولت در مجلس
برای تسریع پیگیری مطالبات بخش خصوصی بود.

الف. محور تأمین اجتماعی و بیمه

نشست ۲:

نشست رئیس اتاق تهران با نماینده تهران در مجلس شورای اسلامی

تاریخ:

۱۴۰۵/۰۲/۱۵

موضوع:

بررسی مسائل بخش خصوصی در حوزه تأمین اجتماعی و بیمه

خلاصه:

این نشست به طور اختصاصی به چالش‌های بنگاه‌ها با سازمان تأمین اجتماعی پرداخت.

محور گفت‌وگو:

ضرورت حفظ اشتغال و طراحی سازوکارهای حمایتی به جای فشار بر کارفرمایان، مطالبه حق بیمه از شرکت‌های پیمانکاری، رسیدگی‌های سنواتی، عناوین شغلی سخت و زیان‌آور و اصلاح ساختار مالی سازمان تأمین اجتماعی. در این نشست توافق شد نشست با رئیس سازمان تأمین اجتماعی با محوریت نماینده تهران در مجلس برگزار شود.

الف. محور تأمین اجتماعی و بیمه

نشست ۳:

بررسی پیش نویس اصلاح قانون تأمین اجتماعی

تاریخ:

۱۴۰۵/۰۳/۱۸

موضوع:

تحلیل کارشناسی پیش نویس اصلاح قانون تأمین اجتماعی

خلاصه:

در این نشست کارشناسی که با حضور نمایندگان بخش خصوصی برگزار شد، به بررسی ابعاد مختلف پیش نویس پرداختند. مهم ترین محورها: کاهش ناترازی صندوق ها، تغییر نظام بیمه محور به مالیات محور، تعیین سهم ۷ درصدی برای بیمه شده و کارفرما (کاهش سهم کارفرما از ۲۳ درصد به ۷ درصد)، تأمین کسری از محل درآمدهای مالیاتی، انتقاد به اتکای صرف به منابع مالیاتی و احتمال افزایش فشار بر بخش خصوصی، ضرورت حفظ تعادل میان کارگر، کارفرما، صنعت و صندوق، لزوم حضور نمایندگان واقعی بخش خصوصی و کارفرمایان در هیئت امنای سازمان تأمین اجتماعی و شورای مقررات، توقف یا محدودسازی رسیدگی های سنواتی و مراجعات مکرر به دفاتر بنگاه ها، محدودسازی دامنه حسابرسی و بازرسی سازمان به حوزه های قانونی مرتبط با بیمه و اشتغال، و نگرانی از تمرکز منابع سازمان در خزانه داری کل کشور و کاهش استقلال مالی صندوق.

ب. محور ارزیابی آثار جنگ بر بخش‌های اقتصادی

در خرداد ۱۴۰۵، اتاق تهران مجموعه‌ای از ۹ نشست تخصصی را با محوریت بررسی تأثیرات جنگ و شرایط بحرانی بر بخش‌های مختلف اقتصادی، صنعتی، حمل‌ونقل، سلامت و کشاورزی برگزار کرد. این نشست‌ها با حضور فعالان اقتصادی، تشکل‌های تخصصی و کارشناسان هر حوزه تشکیل شد و هدف آن، مستندسازی خسارات، احصای گلوگاه‌ها و ارائه راهکارهای عملیاتی برای افزایش تاب‌آوری بود. حوزه‌های تحت پوشش این ۹ نشست عبارت بودند از:

۱	صنعت پتروشیمی: بررسی آسیب‌های وارده به زنجیره تأمین و تولید محصولات پتروشیمی
۲	حمل‌ونقل و ترانزیت: تحلیل اختلال در مسیرهای دریایی و زمینی و راهکارهای جایگزین (بخشی از این مباحث در نشست‌های جداگانه کمیسیون حمل‌ونقل نیز پیگیری شد)
۳	تأمین نهاده‌های دامی: ارزیابی وضعیت واردات و توزیع نهاده‌های دامی و تأثیر آن بر تولیدات پروتئینی
۴	دارو و تجهیزات پزشکی: بررسی کمبودها، افزایش قیمت و چالش‌های زنجیره تأمین دارو
۵	صنایع غذایی و کشاورزی: تحلیل آثار جنگ بر امنیت غذایی و زنجیره تأمین مواد اولیه
۶	صنایع فلزی و معدنی: ارزیابی خسارات وارده و برنامه‌های بازسازی و نوسازی
۷	صنعت خودرو و قطعه‌سازی: بررسی اختلال در زنجیره تأمین و افزایش هزینه‌های تولید
۸	بازار سرمایه و تأمین مالی: تحلیل آثار جنگ بر بازارهای مالی و دسترسی بنگاه‌ها به نقدینگی
۹	کسب‌وکارهای خرد و اصناف: بررسی وضعیت واحدهای کوچک و متوسط آسیب‌دیده و راهکارهای حمایتی

ب. محور ارزیابی آثار جنگ بر بخش های اقتصادی

ج. محور حمل و نقل، لجستیک و ترانزیت

نشست ۴:

سیزدهمین نشست کمیسیون حمل و نقل اتاق تهران

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۲/۰۸

موضوع: وضعیت و چالش‌های انتقال کانتینرهای متوقف‌شده در بنادر کراچی، جبل علی، ناواشیوا و سایر بنادر مرتبط

حاضران: اعضای کمیسیون حمل و نقل اتاق تهران، نایب رئیس کمیسیون عمران مجلس، نمایندگان دولت، فعالان بخش خصوصی

خلاصه: این نشست به عنوان نخستین واکنش رسمی اتاق تهران به بحران توقف کانتینرها در بنادر منطقه برگزار شد. نایب رئیس کمیسیون عمران مجلس بر ضرورت اجتناب ناپذیر مسیرهای جایگزین در شرایط جنگی تأکید کرد.

محورهای اصلی: استفاده از ظرفیت بنادر پاکستان و ترکیه، فعال سازی دیپلماسی اقتصادی وزارت خارجه، کاهش بروکراسی اداری، بازنگری در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (به عنوان مانع در شرایط بحرانی)، و استفاده مؤثرتر از کنوانسیون تیر (TIR). کمیسیون عمران مجلس آمادگی خود را برای پیگیری نظارتی موضوع اعلام کرد.

ج. محور حمل و نقل، لجستیک و ترانزیت

نشست ۵:

نشست مشترک کمیسیون‌های تخصصی اتاق تهران

((تاب‌آوری و لجستیک))

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۳/۰۵

موضوع: تاب‌آوری و لجستیک؛ حمل و نقل و ترانزیت،

راهکارهای پایداری بنگاه‌های اقتصادی در شرایط بحران

حاضران: نائب رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی، چهار کمیسیون تخصصی اتاق تهران، فعالان اقتصادی، تشکلهای حمل و نقلی، نمایندگان بخش خصوصی

خلاصه: این نشست جامع‌ترین رویداد اتاق تهران در حوزه لجستیک در فصل بهار بود. ۱۴ مسئله کلیدی احصا و ۱۷ مورد پیشنهادی برای پیگیری به کمیسیون عمران مجلس ارائه شد.

محورهای اصلی: افزایش ۴ تا ۵ برابری هزینه حمل، توقف ۲۱ روزه کامیون‌ها در مرز بازرگان و ۱۵ روزه در دوغانرون، نبود مدیریت یکپارچه مرزی، فقدان سند مدیریت بحران لجستیک، ضعف دیپلماسی حمل و نقل، ضرورت گذار از حمل و نقل راننده‌محور به شرکت‌محور، و نیاز به بازنگری در سیاست تجاری کشور.

د. محور صنعت ساختمان

نشست ۶:

نشست مشترک فعالان حوزه احداث و ساختمان

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۳/۱۲

موضوع: بررسی چالش‌های حقوقی، مالی، بانکی، بیمه‌ای، مالیاتی، اجرایی و زیرساختی صنعت ساختمان

حاضران: رئیس کل دادگستری استان تهران، دادستان تهران، رئیس و نایب رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس، رئیس مجمع نمایندگان استان تهران، نمایندگان دستگاه‌های اجرایی، تشکلهای تخصصی صنعت ساختمان

خلاصه: این نشست بالاترین سطح تعامل اتاق تهران با قوه قضائیه در فصل بهار را رقم زد. پنج محور اصلی چالش‌های صنعت ساختمان بررسی شد: (۱) چالش‌های حقوقی و قضایی شامل نبود شعب تخصصی و ابهامات قانون الزام به ثبت رسمی، (۲) تأمین مالی و تسهیلات بانکی شامل عدم اجرای سهم قانونی تسهیلات مسکن، (۳) مشکلات بیمه‌ای و مالیاتی شامل اجرای سلیقه‌ای ماده ۵ قانون بیمه کارگران ساختمانی، (۴) ضمانت‌نامه‌ها و تعدیل قراردادها شامل عدم شناسایی شرایط جنگی به عنوان فورس‌ماژور، و (۵) اصلاح قوانین ساختاری شامل بازنگری قانون نظام مهندسی و تدوین قانون توسعه‌گر. پیشنهاد شد کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس با همکاری کمیسیون‌های عمران، اقتصادی و اجتماعی، کارگروه مشترکی با اتاق تهران تشکیل دهد.

ه. محور محیط زیست و توسعه پایدار

نشست ۷:

نشست تخصصی «پیامدهای زیست محیطی جنگ و راهکارهای ارتقای تاب آوری بنگاه های اقتصادی»

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۳/۲۲ (همزمان با هفته محیط زیست)

موضوع: پیامدهای زیست محیطی جنگ و تاب آوری بنگاه های اقتصادی؛ مسئولیت بخش خصوصی در دوران گذار.

حاضران: معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست (شینا انصاری)، رئیس اتاق تهران (محمود نجفی عرب)، رئیس فراکسیون کشاورزی پویا و عضو هیئت رئیسه کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی (پیمان فلسفی)، رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران (علی نصیری)، رئیس کمیسیون انرژی و محیط زیست اتاق تهران (سعید تاجیک)، مشاور رئیس سازمان محیط زیست، رئیس انجمن ملی صنایع پلیمر ایران، معاونان سازمان حفاظت محیط زیست، فعالان اقتصادی و کارشناسان.

خلاصه: این نشست با حضور معاون رئیس جمهور، نقطه عطفی در پیوند دادن تاب آوری اقتصادی با تاب آوری زیست محیطی بود.

آمارهای کلیدی ارائه شده: انتشار ۵ میلیون تن گاز گلخانه ای، ۴۱ هزار واحد مسکونی آسیب دیده در تهران، ۱۰ میلیون تن نخاله ساختمانی، خسارت بیش از یک میلیارد دلاری به محیط زیست.

محورهای اصلی: مستندسازی خسارات برای پیگیری حقوقی بین المللی، ضرورت گذار به اقتصاد چرخشی، توسعه صنعت بازیافت، تنوع بخشی به سبد تأمین مواد اولیه، دیپلماسی زیست محیطی و طرح موضوع در COP۳۱ و ICC، و بهره گیری از اجلاس اتاق های بازرگانی کشورهای اسلامی در آنکارا (آبان ۱۴۰۵).

و. یادداشت‌های کارشناسی و مواضع رسمی

در کنار نشست‌های رسمی، اعضای هیئت نمایندگان، مشاوران و رؤسای کمیسیون‌های تخصصی اتاق تهران، مجموعه‌ای از یادداشت‌های تحلیلی را در فصل بهار منتشر کرده‌اند که هریک تصویری از دغدغه‌های بخش خصوصی در حوزه‌ای خاص ارائه می‌دهد. این یادداشت‌ها عبارت‌اند از:

۱	بررسی وضعیت صنایع غذایی؛ فرصت‌ها، چالش‌ها و مسیرهای پیش‌رو — عطاءالله اشرفی اصفهانی، نایب‌رئیس کمیسیون کشاورزی و صنایع تبدیلی اتاق تهران (۳۰ خرداد ۱۴۰۵). این یادداشت با ارائه آماری از ظرفیت‌های صنایع غذایی (سهم ۱۰-۱۲٪ از صنعت کشور، ۱.۵ میلیون شاغل، صادرات ۵-۷ میلیارد دلاری) و چالش‌های آن (نوسانات ارزی، ضعف بسته‌بندی، مشکلات لجستیک)، راهکارهای مشخصی برای ارتقای جایگاه این صنعت ارائه می‌دهد.
۲	ضرورت تمدید واردات بدون انتقال ارز — عباس آرگون، خزانه‌دار اتاق تهران (۲۰ خرداد ۱۴۰۵) این یادداشت، خواستار تمدید مصوبه شعام (واردات بدون انتقال ارز) تا زمان رفع کامل شرایط بحرانی شده و استدلال می‌کند که بازگشت ناگهانی به رویه‌های عادی ارزی، فشار مضاعفی بر بنگاه‌ها وارد خواهد کرد.
۳	فرش ایرانی چگونه بازارهای جهانی را از دست داد؟ — بهمن عشقی، مشاور عالی رئیس اتاق تهران (۱۹ خرداد ۱۴۰۵) این یادداشت با ارائه آماری تکان‌دهنده از سقوط صادرات فرش (از ۲ میلیارد دلار به ۴۲ میلیون دلار)، برنامه عملی برای احیای این برند ملی ارائه می‌دهد.
۴	آیا خسارت‌های زیست‌محیطی جنگ قابل جبران است؟ — سعید تاجیک، رئیس کمیسیون انرژی و محیط‌زیست اتاق تهران (۱۷ خرداد ۱۴۰۵) این یادداشت، چارچوب مفهومی «اکوساید» را تبیین و چهار محور اقدام برای مدیریت پیامدهای زیست‌محیطی جنگ پیشنهاد می‌کند.
۵	ایران چگونه می‌تواند به یک قدرت معدنی تبدیل شود؟ — محمدرضا بهرامن، عضو هیئت نمایندگان اتاق تهران و رئیس خانه معدن (۴ خرداد ۱۴۰۵) این یادداشت، چشم‌انداز راهبردی بخش معدن و الزامات تبدیل ایران به قدرت معدنی منطقه را ترسیم می‌کند.
۶	دیپلماسی زیست‌محیطی می‌تواند به عامل بازدارنده جنگ‌ها تبدیل شود — گفت‌وگوی اختصاصی با سعید تاجیک (۲۵ خرداد ۱۴۰۵) این گفت‌وگو، مکمل نشست ۲۲ خرداد و تبیین‌کننده راهبرد دیپلماسی زیست‌محیطی اتاق تهران است.

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی تهران

پنج‌خرو و انجمن شروع کسب و کار

بر اساس مجموع مستندات فصل بهار — اعم از صورت جلسات نشست‌ها، گزارش‌های تفصیلی و یادداشت‌های کارشناسی — مطالبات اصلی فعالان اقتصادی را می‌توان در هفت حوزه موضوعی دسته‌بندی کرد. آنچه در ادامه می‌آید، عصاره این مطالبات است که مستقیماً از زبان بخش خصوصی در نشست‌های رسمی اتاق تهران بیان شده و به نهادهای ذی‌ربط منتقل گردیده است.

بخش دوم

صدای بخش خصوصی؛

مطالبات اصلی فعالان اقتصادی

۱. مطالبات حوزه تأمین اجتماعی و بیمه

۱	اصلاح ساختار مالی سازمان تأمین اجتماعی به گونه ای که پایداری صندوق، تداوم تولید، امنیت شغلی کارگران و توان مالی کارفرمایان همزمان حفظ شود.
۲	کاهش سهم بیمه کارفرما از ۲۳ درصد به ۷ درصد (مطابق پیش نویس) و تأمین کسری از محل درآمدهای مالیاتی، مشروط به عدم افزایش فشار مالیاتی بر بخش خصوصی.
۳	حضور نمایندگان واقعی بخش خصوصی و کارفرمایان در هیئت امنای سازمان تأمین اجتماعی و شورای مقررات.
۴	توقف یا محدودسازی رسیدگی های سنواتی و مراجعات مکرر به دفاتر بنگاه ها.
۵	محدودسازی مطالبات سازمان تأمین اجتماعی صرفاً به لیست بیمه کارکنان و حذف یا محدودسازی مطالبات خارج از چارچوب.
۶	فعال تر شدن شورای مقررات سازمان تأمین اجتماعی و تصویب بخشنامه ها با مشارکت بخش خصوصی.
۷	انطباق سامانه های سازمان تأمین اجتماعی با قانون و حذف محدودیت های غیرشفاف.
۸	بهبود آیین دادرسی و ترکیب هیئت های رسیدگی.
۹	محدودسازی دامنه حسابرسی و بازرسی سازمان به حوزه های قانونی مرتبط با بیمه و اشتغال.
۱۰	حمایت ویژه از واحدهای کوچک و متوسط، به ویژه کارگاه های زیر ۵۰ نفر، برای حفظ اشتغال.

۲- مطالبات حوزه حمل و نقل، لجستیک و ترانزیت

۱	انتقال فوری کانتینرهای متوقف شده در بنادر کراچی، جبل علی، ناواشیوا و سایر بنادر مرتبط.
۲	طراحی و فعال سازی مسیرهای جایگزین تجاری و ترانزیتی با استفاده از بنادر پاکستان و ترکیه.
۳	تعیین متولی واحد حکمرانی لجستیک و مدیریت مرزها در شرایط عادی و بحرانی.
۴	فعال سازی منظم و مؤثر ستاد ملی ترانزیت و تعریف مأموریت مشخص برای یکپارچه سازی حکمرانی لجستیک.
۵	ارائه برنامه فوری برای کاهش توقف کامیون ها در مرزهای بازرگان (میانگین ۲۱ روز)، دوغارون (۱۵ روز) و سایر مرزها.
۶	تدوین سند مدیریت بحران لجستیک کشور شامل سناریوهای جنگ، بحران و صلح.
۷	تقویت دیپلماسی حمل و نقل و ترانزیت با کشورهای همسایه (ترکیه، پاکستان، آسیای مرکزی، قفقاز).
۸	حمایت مالی از شرکت های حمل و نقل بزرگ مقیاس از طریق تسهیلات ارزان قیمت، لیزینگ و مشوق های مالیاتی.
۹	گذار از حمل و نقل راننده محور به حمل و نقل شرکت محور.
۱۰	ایجاد مسیرهای سبز برای کالاهای اساسی، مواد اولیه، دارو و کالاهای ضروری در شرایط بحران.
۱۱	بازنگری در سیاست های تجاری کشور با لحاظ ظرفیت های واقعی لجستیک و مسیرهای جایگزین.
۱۲	بازنگری در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز به عنوان مانع در شرایط بحرانی.
۱۳	بهره گیری مؤثرتر از کنوانسیون تیر (TIR) برای تسهیل ترانزیت.
۱۴	توسعه حمل و نقل ریلی و افزایش نقش بخش خصوصی از طریق تأمین لکوموتیو، واگن و رفع موانع سرمایه گذاری.
۱۵	توسعه حمل و نقل چندوجهی و اتصال مؤثر بنادر، ریل، جاده و مراکز لجستیکی.
۱۶	توجه به ظرفیت مناطق آزاد و بنادر شمالی در مسیر کریدور شمال- جنوب و کاهش وابستگی به بنادر جنوبی.

۳- مطالبات حوزه صنعت ساختمان

۱	ایجاد شعب تخصصی دعاوی ساختمانی و حمایت از داوری و میانجی‌گری تخصصی.
۲	تشکیل کارگروه مشترک دادگستری، اتاق تهران و تشکل‌ها برای رصد پروژه‌های پریسک.
۳	الزام بانک‌ها به اجرای سهم قانونی تسهیلات مسکن (ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن).
۴	تفکیک تعهدات مالی متقاضیان از سازندگان در پروژه‌های مسکن حمایتی و جلوگیری از بدهکار شدن سازندگان.
۵	اصلاح ماده ۵ قانون بیمه کارگران ساختمانی و ممنوعیت دریافت حق بیمه بدون ارائه خدمت واقعی.
۶	ایجاد سازوکار اجرایی مؤثر برای تهاثر بدهی‌های مالیاتی و بیمه‌ای با مطالبات قطعی از دولت.
۷	شناسایی شرایط جنگی و بحرانی به عنوان مصداق فورس‌ماژور در قراردادها.
۸	جلوگیری از ضبط ضمانت‌نامه‌ها در صورت اثبات عامل خارجی غیرقابل پیش‌بینی.
۹	اعلام ماهانه شاخص‌های تعدیل توسط سازمان برنامه و بودجه.
۱۰	بازنگری قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مصوب ۱۳۷۴) با مشارکت تشکل‌های تخصصی.
۱۱	تدوین قانون شناسایی و حمایت از «توسعه‌گر».
۱۲	تعیین سقف زمانی الزام‌آور برای صدور پروانه ساختمانی.
۱۳	ایجاد پایگاه ملی اطلاعات صنعت ساختمان با قابلیت رتبه‌بندی و امتیازدهی.
۱۴	احصای بسته جامع قوانین و مقررات مخل کسب‌وکار صنعت ساختمان توسط اتاق تهران.

۴. مطالبات حوزه محیط زیست و اقتصاد چرخشی

۱	مستندسازی دقیق خسارات زیست محیطی جنگ برای پیگیری حقوقی بین المللی.
۲	طرح موضوع اکوساید و پیامدهای زیست محیطی جنگ در COP۳۱ و مجامع بین المللی.
۳	استفاده از ظرفیت اتاق بازرگانی بین الملل (ICC) و اجلاس اتاق های بازرگانی کشورهای اسلامی (آنکارا، آبان ۱۴۰۵) برای پیگیری ابعاد زیست محیطی خسارات.
۴	تدوین گزارش ریسک سرزمین و ارتقای شفافیت داده های محیط زیستی.
۵	گذار به اقتصاد چرخشی و توسعه صنعت بازیافت (به ویژه پلیمر).
۶	تنوع بخشی به سبد تأمین مواد اولیه و تسهیل استفاده از مواد بازیافتی.
۷	بازنگری در جانمایی زیرساخت های حساس (مانند انبارهای نفت).
۸	مدیریت علمی نخاله ها و پسماندهای ساختمانی با ملاحظات زیست محیطی.
۹	پایش سلامت آب، خاک و محصولات کشاورزی در مناطق آسیب دیده.
۱۰	آگنجاندن احیای اکولوژیک در برنامه بازسازی.
۱۱	توسعه انرژی های تجدید پذیر به عنوان الزام توسعه پایدار.

۵. مطالبات حوزه تجارت خارجی و ارزی

۱	تمدید مصوبه شعام (واردات بدون انتقال ارز) تا زمان رفع کامل شرایط بحرانی.
۲	ایجاد ثبات در سیاست‌های ارزی و تجاری برای صنایع غذایی و سایر بخش‌ها.
۳	جلوگیری از صادرات فله‌ای محصولات غذایی و توسعه زنجیره ارزش.
۴	بهبود زیرساخت‌های لجستیکی و تقویت زنجیره سرد برای صادرات محصولات فاسدشدنی.
۵	تشکیل کنسرسیوم صادراتی فرش و صدور گواهی اصالت.
۶	سیاست تفکیک برند فرش ایرانی و مقابله با صادرات فرش‌های بی‌کیفیت.
۷	حمایت از حضور حرفه‌ای در نمایشگاه‌های بین‌المللی.

۴. مطالبات حوزه صنعت، معدن و تولید

۱	ارتقای جایگاه معدن در سیاست‌گذاری‌های کلان کشور.
۲	اکتشافات عمیق و هوشمند معدنی و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و هوش مصنوعی.
۳	ثبات قوانین و حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش معدن.
۴	اعتماد به بخش خصوصی واقعی در مدیریت و توسعه معادن.
۵	نوسازی صنایع غذایی و ارتقای فناوری برای افزایش بهره‌وری و کاهش ضایعات.
۶	مقابله با قاچاق محصولات غذایی و کشاورزی.
۷	حمایت از کشاورزی پایدار و مدیریت منابع آب.
۸	تفسیر موسع‌تر از آثار جنگ و بحران بر زنجیره تولید در اجرای مصوبات ستاد تسهیل و حمایت‌های بانکی.

۷- مطالبات حوزه حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری

۱	هدایت هدفمند تسهیلات بانکی به سمت تولید و کسب‌وکارهای خرد و جلوگیری از انحراف منابع.
۲	تدوین بسته‌های حمایتی فوری شامل وام‌های کم‌بهره و تنفس مالیاتی برای اصناف آسیب‌دیده.
۳	مدیریت هوشمندانه انرژی و جلوگیری از قطع برق و گاز صنایع حیاتی.
۴	رفع فرآیندهای پیچیده اداری و ایجاد مشوق‌های واقعی برای جلوگیری از خروج سرمایه.
۵	ایجاد نهاد تخصصی حمایت قضایی از تولید و سرمایه‌گذاری در قوه قضائیه.
۶	اصلاح ماده ۱۱۴ قانون آیین دادرسی کیفری و تفکیک برخورد با فساد از حمایت از تولید مشروع.
۷	طراحی و اجرای صندوق‌های پروژه ارزی-ریالی برای جذب سرمایه‌های مردمی.
۸	معافیت شرکت‌ها از مالیات بر تسعیر نرخ ارز در صورت ثبت درآمدهای ارزی در ترازنامه.
۹	مداخله مؤثر دولت در بازار خودرو و جلوگیری از آزادسازی قیمت در شرایط انحصاری.

۸. مطالبات حوزه سرمایه‌گذاری و تجارت خارجی

در نشست مشترک فراکسیون تسهیل تجارت و سرمایه‌گذاری خارجی مجلس با اعضای انجمن سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی اتاق ایران (۱۷ خرداد ۱۴۰۵)، فعالان اقتصادی مهم‌ترین چالش‌ها و راهکارهای حوزه سرمایه‌گذاری و تجارت را به شرح زیر مطرح کردند:

الف) چالش‌های حاکمیتی و ساختاری

۱. تداوم بنگاه‌داری دولت و عدم تمایل به واگذاری واقعی اقتصاد به بخش خصوصی.
۲. تضاد و عدم هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی (گمرک، وزارت صمت و بانک مرکزی).
۳. وجود بیش از سه هزار قانون دست‌وپاگیر و قدیمی.
۴. نبود دیپلماسی اقتصادی فعال برای تسهیل روابط با کشورهای همسایه.

ب) موانع قانونی و اجرایی در حوزه سرمایه‌گذاری

۱. عدم اجرای دقیق قانون حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی (فیپا).
۲. نادیده گرفتن تعهدات دولت در قبال سرمایه‌گذار (مانند بازگشت ارز حاصل از صادرات).
۳. تغییرات لحظه‌ای و پی‌درپی قوانین بازرگانی و افزایش ریسک سرمایه‌گذاری.
۴. مداخلات نهادهای نظارتی در جزئیات اجرایی.

ج) چالش‌های حوزه تولید و زیرساخت

۱. ناترازی انرژی و قطع بدون برنامه برق و گاز واحدهای صنعتی.
۲. عدم اتصال شبکه ریلی به مبادی خروجی و فرسودگی خطوط ریلی.
۳. اختلالات گسترده در شبکه اینترنت.
۴. طولانی شدن زمان توقف کالا در گمرکات (در برخی موارد به میانگین ۱۳ ماه).

د) بحران‌های مالی و ارزی

۱. توقف تخصیص ارز برای مواد اولیه (در برخی موارد بیش از ۳۰۰ روز).
۲. فشار مالیاتی و بیمه‌ای بر بنگاه‌ها بدون در نظر گرفتن کاهش درآمدها.
۳. تفاوت فاحش میان نرخ ارز رسمی و بازار آزاد.

هـ. راهکارهای پیشنهادی

۱. خروج فوری دولت از بنگاه‌داری و تغییر نقش آن به تنظیم‌گر و تسهیل‌گر.
۲. اجرای راهکار «واردات در ازای صادرات» برای استفاده تولیدکننده از ارز صادراتی خود.
۳. ایجاد ثبات در قوانین تجاری برای دوره‌های میان‌مدت.
۴. تدوین بسته حمایتی ویژه شامل استمهال بدهی‌های مالیاتی، تأمین اجتماعی و بانکی.
۵. تکمیل پروژه‌های ریلی نیمه‌تمام در مرزهای شرقی و شمالی.
۶. تشکیل کمیته‌های تخصصی ماهانه با حضور نمایندگان مجلس و معاونین وزرا در محل اتاق بازرگانی.

مجلس شورای اسلامی در فصل بهار ۱۴۰۵، تحت تأثیر مستقیم پیامدهای جنگ تحمیلی و ضرورت مدیریت شرایط پس از بحران، دستورکار نظارتی و تقنینی خود را به طور محسوسی به سمت موضوعات مرتبط با تاب‌آوری اقتصادی، حمایت از تولید، تسهیل تجارت خارجی و اصلاح قوانین مغل کسب‌وکار سوق داد. مرور مواضع نمایندگان، گزارش‌های کمیسیون‌ها و مصوبات صحن علنی در این بازه، نشان‌دهنده شکل‌گیری اجماعی نسبی و فراجناحی بر سر اولویت‌های اقتصادی کشور است؛ هرچند در شیوه اجرا و ابزارهای سیاستی، اختلاف نظرهایی به چشم می‌خورد.

بخش سوم

کارنامه مجلس؛

رصد نظارتی و تقنینی مجلس در بهار

۱. محورهای اصلی فعالیت تقنینی و نظارتی مجلس

الف) اصلاح قوانین اقتصادی و کسب و کار

مجلس در بهار ۱۴۰۵ چند پرونده مهم تقنینی را به طور فعال در دستور کار داشت:

۱. **اصلاح قانون تأمین اجتماعی:** این پرونده، که به طور موازی در اتاق تهران نیز پیگیری می‌شد، یکی از جدی‌ترین اقدامات تقنینی مجلس در این فصل بود. پیش‌نویس اصلاح قانون که در کمیسیون‌های تخصصی در حال بررسی است، حاوی تغییرات ساختاری مهمی از جمله کاهش سهم بیمه‌ای کارفرما از ۲۳ درصد به ۷ درصد و جبران کسری از محل درآمدهای مالیاتی است. این پیش‌نویس همچنین موضوعاتی چون محدودسازی مطالبات سازمان تأمین اجتماعی به لیست بیمه، اصلاح ترکیب هیئت‌های رسیدگی و نحوه تعیین نرخ حق بیمه مشاغل آزاد را دربرمی‌گیرد. نمایندگان مرتبط با این پرونده، در تعامل مستقیم با اتاق تهران قرار داشته‌اند.

۲. **اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری (ماده ۱۱۴):** رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس در خردادماه، اصلاح این ماده را با هدف ایجاد نهاد تخصصی حمایت قضایی از تولید و سرمایه‌گذاری مطرح کرد. این پیشنهاد که با استقبال فعالان اقتصادی مواجه شده، به دنبال تفکیک میان برخورد قاطع با فساد و حمایت از تولید مشروع است.

۳. **قانون جهش تولید مسکن (ماده ۴):** کمیسیون عمران مجلس در این فصل، نظارت بر اجرای سهم قانونی تسهیلات مسکن توسط بانک‌ها را در دستور کار قرار داد و از بانک مرکزی خواستار ارائه گزارش عملکرد شد. موضوع «ترک فعل بانک‌ها» در پرداخت تسهیلات مسکن، یکی از محورهای نظارتی جدی مجلس در این فصل بوده است.

۴. **بازنگری در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز:** در پی درخواست کمیسیون حمل و نقل اتاق تهران و با توجه به شرایط بحرانی، موضوع بازنگری در برخی احکام این قانون که در شرایط عادی تدوین شده اما در وضعیت جنگی می‌تواند مانع جریان روان تجارت شود، در دستور کار کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس قرار گرفت.

۵. **قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان (مصوب ۱۳۷۴):** کمیسیون عمران مجلس، با توجه به طرح موضوع در نشست مشترک فعالان ساختمان با اتاق تهران، موضوع بازنگری در این قانون را در دستور کار خود قرار داده است.

۶. **تأمین مالی غیرتورمی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی:** کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در نشست ۳۰ خرداد با مدیران وزارت امور اقتصادی و دارایی، بر ضرورت بهره‌گیری از ظرفیت‌های قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها تأکید کرد. اعضای کمیسیون با اشاره به تصویب بیش از ۴۰ مقرر، بخشنامه و آیین‌نامه در شورای تأمین مالی و دولت، این قانون را یکی از قوانین مترقی کشور دانستند. همچنین بر ضرورت جذب سرمایه‌گذاری خارجی به‌ویژه در حوزه‌های نفت و گاز، بهره‌گیری از ظرفیت کریدورهای شمال-جنوب و شرق-غرب، و برنامه‌ریزی برای ورود ارزهای خانگی به چرخه اقتصاد کشور تأکید شد. اعضای کمیسیون تصریح کردند که منابع حاصل از جذب ارزهای خانگی می‌تواند در پروژه‌های بزرگ و مشترک نفت و گاز و سایر طرح‌های راهبردی کشور سرمایه‌گذاری شود.

۱. محورهای اصلی فعالیت تقنینی و نظارتی مجلس

ب) نظارت بر اجرای قوانین و مصوبات

مجلس در این فصل، علاوه بر فعالیت تقنینی، ابعاد نظارتی پررنگی نیز داشته است:

۱. نظارت بر عملکرد بانک‌ها در پرداخت تسهیلات: کمیسیون اصل ۹۰ و کمیسیون اقتصادی مجلس، با توجه به گزارش‌های متعدد از عدم اجرای سهم قانونی تسهیلات تولید و مسکن توسط بانک‌ها، موضوع را با جدیت دنبال کرده‌اند.

۲. نظارت بر اصلاح نظام چک و شفافیت شبکه بانکی: کمیسیون اصل ۹۰ مجلس در نشست ۲۰ خرداد با مدیران ارشد بانک مرکزی، محورهای مهمی را مورد بررسی قرار داد. از جمله مهم‌ترین تصمیمات این نشست، تأکید بر اختیار قانونی بانک مرکزی برای تعیین سازوکار الکترونیکی جایگزین مهر فیزیکی در چک‌های الکترونیک اشخاص حقوقی (مطابق تبصره ماده ۱ قانون صدور چک) و الزام بانک مرکزی به انتشار عمومی برنامه زمان‌بندی افزایش سهم چک‌های الکترونیک بود. همچنین مقرر شد فرآیند مسدودی حساب‌ها برای تضمین نقدشوندگی چک اصلاح شود و موجودی حساب‌های صادرکننده چک برگشتی به میزان کسری مبلغ چک و به صورت مستمر تا زمان رفع سوءاثر مسدود بماند. در حوزه شفافیت نیز کمیسیون اصل ۹۰ با اشاره به بند «ب» ماده ۸ قانون برنامه هفتم، بانک مرکزی را موظف به راه‌اندازی دو سامانه «املاک و مستغلات شبکه بانکی» و «سهامداری شبکه بانکی» کرد و مقرر شد هیئتی از کمیسیون با بازدید میدانی، کارایی این سامانه‌ها را راستی‌آزمایی کند.

۳. نظارت بر مدیریت انرژی صنایع: با توجه به قطعی‌های برق و گاز در فصل بهار و تأثیر آن بر تولید، کمیسیون اصل ۹۰ از وزارت نیرو خواستار ارائه برنامه مدیریت هوشمندانه انرژی صنایع شد.

۴. نظارت بر وضعیت دارو و نظام سلامت: کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، با توجه به افزایش ۳۰۰ تا ۴۰۰ درصدی قیمت برخی اقلام دارویی، نشست‌هایی با مسئولان سازمان غذا و دارو برگزار و موضوع «مافیای دارو» را به عنوان یکی از محورهای نظارتی خود تعیین کرد.

۵. نظارت بر مشکلات نقدینگی بیمارستان‌ها و ارجاع بیماران به خارج از مراکز درمانی: کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در نشست ۳۰ خرداد با معاونین و مدیران وزارت بهداشت، موضوع کمبود نقدینگی و تأخیر در پرداخت مطالبات از سوی بیمه‌ها را به عنوان یکی از مسائل جدی بیمارستان‌ها مورد بررسی قرار داد. رئیس کمیسیون بهداشت با اشاره به ارجاع بیماران برای تهیه اقلام مصرفی از خارج بیمارستان، این رویه را غیرقابل قبول خواند و تأکید کرد که تأمین تجهیزات مصرفی باید در چارچوب خدمات بیمارستانی انجام شود. اعضای کمیسیون تصریح کردند که بخشی از این مشکل به تسویه به موقع بدهی بیمه‌ها بازمی‌گردد و وزارت بهداشت باید با حساسیت بیشتری موضوع تأمین منابع و مدیریت هزینه‌ها را دنبال کند.

۶. توسعه کریدورهای جایگزین بنادر جنوبی و فعال‌سازی بنادر شمالی: کمیسیون عمران مجلس در نشست ۱۳ خرداد با وزارت راه و شهرسازی، بر ضرورت توسعه کریدورهای جایگزین بنادر جنوبی تأکید کرد. رئیس کمیته حمل‌ونقل جاده‌ای کمیسیون عمران با اشاره به ظرفیت بندر امیرآباد به عنوان سومین بندر بزرگ ایران، از فعالیت شبانه‌روزی این بندر و نقش مؤثر آن در تأمین کالاهای اساسی خبر داد. همچنین اتصال کریدور شمال به روسیه، قزاقستان، ترکمنستان و چین از طریق راه‌آهن مورد بررسی قرار گرفت و عنوان شد که با فعال‌سازی این ظرفیت‌ها و همکاری با همسایگان، می‌توان بخش عمده‌ای از نگرانی‌های موجود در حوزه لجستیک و ترانزیت را برطرف کرد.

۷. نظارت بر بازار خودرو و قیمت‌گذاری: کمیسیون ویژه حمایت از تولید، موضوع «شکست بازار» در صنعت خودرو و ضرورت مداخله تنظیم‌گرانه دولت در قیمت‌گذاری را به عنوان یک محور نظارتی دنبال کرد.

۸. نظارت بر قیمت نهاده‌های کشاورزی: فراکسیون کشاورزی پویا، با هشدار نسبت به احتمال عرضه کود اوره با نرخ بورس و افزایش چندبرابری قیمت آن، موضوع را به عنوان یک تهدید برای امنیت غذایی کشور در دستور کار نظارتی خود قرار داد.

۱. محورهای اصلی فعالیت تقنینی و نظارتی مجلس

۹. نظارت بر تسویه مطالبات کارخانه‌های تولید کود و جلوگیری از تعطیلی واحدها: کمیسیون کشاورزی مجلس در نشست ۱۳ خرداد با تولیدکنندگان نهاده‌های کشاورزی و مدیران وزارت جهاد، از آغاز فرآیند تسویه مطالبات کارخانه‌های تولید کود فسفاته و پتاسه خبر داد. به گفته رئیس کمیسیون کشاورزی، تأخیر در پرداخت مطالبات این واحدها منجر به کمبود سرمایه در گردش، بروز مشکل در پرداخت حقوق کارگران و ناتوانی در تأمین مواد اولیه شده بود که در نهایت به تعطیلی برخی از این کارخانه‌ها انجامید. مقرر شد فرآیند پرداخت مطالبات از همان هفته آغاز شود تا این واحدها بتوانند بیشتری فعالیت خود را از سر بگیرند. اعضای کمیسیون تأکید کردند که کودهای فسفاته و پتاسه از اصلی‌ترین ابزارهای تولید در بخش کشاورزی هستند و هرگونه تأخیر در تأمین آن‌ها، مستقیماً امنیت غذایی کشور را تهدید می‌کند.

۱۰. سلامت مواد غذایی و شناسنامه‌دار کردن محصولات کشاورزی: کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در نشست ۱۳ خرداد با وزیر جهاد کشاورزی و معاونان این وزارتخانه، موضوع سلامت مواد غذایی و شناسنامه‌دار کردن محصولات کشاورزی را مورد بررسی قرار داد. اعضای کمیسیون با اشاره به اینکه امروز مشخص نیست محصولات کشاورزی عرضه‌شده در بازار در کدام منطقه تولید شده و چه فرآیندی را طی کرده است، خواستار ایجاد امکان ردیابی، پیگیری و برخورد با عوامل

مربوطه در صورت وجود باقی‌مانده سموم بیش از حد مجاز شدند. همچنین موضوع واردات سموم استاندارد و گرایش برخی کشاورزان به استفاده از سموم قاچاق و غیرمجاز به دلیل قیمت بالای سموم استاندارد، از دیگر مباحث مهم این نشست بود. رئیس‌جمهور نیز در بخشی از این نشست حضور یافت و مقرر شد جلسات تخصصی بیشتری برای بررسی دقیق‌تر موضوعات برگزار شود.

۱۱. تشکیل کمیته مشترک برای حمایت از حمل‌ونقل دریایی و تأمین کالاهای اساسی از مسیرهای جایگزین: در نشست مشترک اعضای کمیسیون عمران مجلس با فعالان، تشکلات و انجمن‌های دریایی، محمدرضا رضایی‌کوچی، رئیس کمیسیون، با اشاره به محاصره اقتصادی درآب‌های خلیج فارس، بر ضرورت استفاده از ظرفیت مرزهای شمالی و شرقی و برقراری دیپلماسی اقتصادی فعال با کشورهای همسایه تأکید کرد. در این نشست مقرر شد کمیته‌ای با حضور نمایندگان از کشتیرانی، اتاق بازرگانی ایران، کمیسیون عمران مجلس و سازمان بنادر تشکیل شود و یک بسته حمایتی برای ارسال به شورای عالی امنیت ملی و دولت تدوین کند. همچنین بر ضرورت تغییر نگاه مدیریتی برای کاهش قیمت تمام‌شده کالاها و افزایش تاب‌آوری بخش خصوصی تأکید شد.

ج) طرح‌ها و لوایح در دست بررسی

بر اساس مستندات موجود، طرح‌ها و لوایح زیر در فصل بهار ۱۴۰۵ در مجلس در دست بررسی بوده‌اند:

۱- طرح اصلاح قانون تأمین مالی تولید: شامل پیشنهاد معافیت شرکت‌ها از مالیات بر تسعیر نرخ ارز در صورت ثبت درآمدهای ارزی در ترازنامه و سپرده‌گذاری در بانک‌ها.

۲- طرح یا لایحه «توسعه‌گر»: پیشنهاد تدوین قانون شناسایی و حمایت از توسعه‌گرد صنعت ساختمان که در نشست مشترک اتاق تهران با مقامات قضایی مطرح و به کمیسیون عمران ارجاع شده است.

۳- طرح ایجاد نهاد تخصصی حمایت قضایی از تولید و سرمایه‌گذاری: پیشنهاد رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس که در قالب اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری در حال پیگیری است.

۴- طرح صندوق‌های پروژه تلفیقی ارزی-ریالی: پیشنهاد رئیس کمیسیون ویژه حمایت از تولید برای هدایت سرمایه‌های مردمی به پروژه‌های صادرات محور.

۱. محورهای اصلی فعالیت تقنینی و نظارتی مجلس

۵- طرح ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت: کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس در نشست ۲۰ خرداد با حضور مسئولانی از وزارتخانه‌های صمت، علوم، بهداشت و سازمان برنامه و بودجه، مواد ۴ و ۷ طرح ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت را به تصویب رساند. هدف اصلی این طرح، تسهیل‌گری در تعامل اساتید با صنعت و ایجاد ابزارهای لازم برای بهره‌گیری از ظرفیت اعضای هیأت علمی در حل مسائل کشور است. براساس این طرح، دانشگاه‌ها می‌توانند به‌عنوان یک نهاد طرف قرارداد در پروژه‌های ملی حضور یابند، نه صرفاً در قالب شرکت‌های مشاور. همچنین پیش‌بینی شده است که اگر اعضای هیأت علمی پروژه‌های بزرگ را به مرحله اجرا برسانند، این موضوع بتواند جایگزین ۵۰ درصد امتیازات پژوهشی مرتبط با آیین‌نامه ارتقا شود.

د) نظارت بر اقتصاد دیجیتال و زیرساخت‌های ارتباطی

توسعه فیبر نوری و تغییر الگوی مصرف اینترنت: کمیسیون اصل ۹۰ مجلس در نشست ۱۳ خرداد با وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، بر ضرورت تسریع در اجرای پروژه ملی فیبر نوری تأکید کرد. در این نشست عنوان شد که در اکثر کشورهای توسعه‌یافته، بیش از ۸۰ درصد مصرف پهنای باند بر بستر اینترنت ثابت و کمتر از ۲۰ درصد از طریق اینترنت سیار تأمین می‌شود، اما این نسبت در ایران معکوس است. کمیسیون اصل ۹۰ همچنین بر ضرورت بازتعریف شرکت ملی پست به‌عنوان یک صنعت استراتژیک تأکید و از مقاومت برخی دستگاه‌ها در برابر گذار به خدمات نوین در بستر فضای مجازی انتقاد کرد. اعضای کمیسیون با اشاره به

تعارض منافع موجود، خواستار اقدام فعال وزارت ارتباطات برای تسهیل گذار به اقتصاد دیجیتال شدند و آمادگی خود را برای حمایت نظارتی از این وزارتخانه اعلام کردند.

ه) نظارت بر بازسازی مناطق آسیب‌دیده از جنگ

بازسازی واحدهای مسکونی آسیب‌دیده و اسکان موقت: کمیسیون عمران مجلس در نشست ۲۰ خرداد با رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، روند بازسازی واحدهای مسکونی آسیب‌دیده از جنگ را مورد بررسی قرار داد. بر اساس گزارش ارائه‌شده، بیش از ۱۰۰ واحد نیازمند بازسازی کامل شناسایی شده و عملیات آواربرداری آن‌ها در حال انجام است. در حوزه تعمیرات نیز نزدیک به ۱۰۰ هزار واحد نیازمند تعمیر بوده که تاکنون بیش از ۵۰ درصد آن‌ها تعمیر شده است. برای حدود ۲۵۰۰ واحد نیازمند اسکان موقت، مبالغی بین ۳۰۰ تا ۷۰۰ میلیون تومان (بسته به شهر یا روستا) در اختیار مردم قرار گرفته است. همچنین در بودجه سال ۱۴۰۵، میزان قیر رایگان اختصاص‌یافته برای دستگاه‌های اجرایی به حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته که نزدیک به ۱۰ هزار میلیارد تومان آن برای آسفالت معابر روستایی در اختیار بنیاد مسکن قرار می‌گیرد.

و) نظارت بر طرح کالابرگ الکترونیکی و حمایت از معیشت خانوارها
افزایش مبلغ کالابرگ متناسب با نرخ تورم: کمیسیون اقتصادی مجلس در نشست ۳۰ خرداد با مدیران وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، موضوع کالابرگ الکترونیکی، کنترل قیمت

کالاهای اساسی و بیمه تأمین اجتماعی را مورد بررسی قرار داد. اعضای کمیسیون تأکید کردند که مبلغ کالابرگ الکترونیکی باید متناسب با نرخ تورم افزایش یابد. بر اساس وعده‌های مطرح‌شده از سوی دولت در زمان اجرای این طرح، قرار بود ارزش کالابرگ همگام با رشد قیمت کالاهای اساسی به‌روزرسانی شود، اما افزایش قیمت مواد غذایی در ماه‌های اخیر باعث شده که مبلغ فعلی پاسخگوی نیازهای اساسی بسیاری از خانوارها نباشد. اعضای کمیسیون ضمن تأکید بر اثربخشی نسبی این طرح برای اقشار کم‌درآمد، خواستار بازنگری در میزان اعتبار اختصاص‌یافته و تطبیق آن با شرایط اقتصادی کشور شدند.

ز) نظارت بر امنیت انرژی و توسعه نیروگاه‌های هسته‌ای

تنوع‌بخشی به سبد تولید برق کشور: کمیسیون انرژی مجلس در نشست ۲۰ خرداد با رئیس سازمان انرژی اتمی، آخرین وضعیت فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای و برنامه‌های راهبردی کشور در این حوزه را بررسی کرد. در این نشست، روند پیشرفت نیروگاه‌های دوم و سوم هسته‌ای بوشهر مورد بررسی قرار گرفت و بر ضرورت تنوع‌بخشی به سبد تولید برق کشور تأکید شد. اعضای کمیسیون با اشاره به تجربه موفق نیروگاه هسته‌ای بوشهر در تولید حدود هزار مگاوات برق به‌صورت پایدار، خواستار تقویت زیرساخت‌ها و تداوم پیشرفت برنامه‌های صلح‌آمیز هسته‌ای شدند. همچنین وضعیت برخی سایت‌هایی که در مقاطعی مورد تهاجم قرار گرفته بودند، بررسی و بر ضرورت تقویت پدافند غیرعامل در این حوزه تأکید شد.

۲. رویکرد کلی مجلس در فصل بهار

با نگاهی به مجموعه فعالیت‌های تقنینی و نظارتی مجلس در بهار ۱۴۰۵، می‌توان گفت رویکرد غالب مجلس در این فصل، «حمایت از تولید و اشتغال در شرایط پسا جنگ» بوده است. این رویکرد خود را در قالب سه جهت‌گیری اصلی نشان می‌دهد:

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

در فصل بهار ۱۴۰۵، نمایندگان مجلس شورای اسلامی در قالب اظهارنظرهای رسمی، یادداشت‌ها و مواضع کمیسیونی، دیدگاه‌های خود را دربارهٔ مهم‌ترین مسائل اقتصادی کشور ابراز کرده‌اند. آنچه در ادامه می‌آید، جمع‌بندی موضوع محور این مواضع است.

بخش چهارم

مواضع و محورهای مورد تأکید نمایندگان

۱. محور تولید، اشتغال و تسهیلات بانکی

هدایت هدفمند تسهیلات به تولید: مسلم صالحی، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس، بر ضرورت تخصیص هدفمند منابع بانکی تأکید کرد و اولویت اصلی نظام بانکی را حمایت از کسب و کارهای خرد، واحدهای تولیدی آسیب دیده و بنگاه های تأمین کننده نیازهای اساسی دانست. وی انحراف منابع بانکی به فعالیت های غیرمولد و سفته بازانه را از دغدغه های مهم نظام اقتصادی خواند.

رفع موانع سرمایه گذاری و جلوگیری از خروج سرمایه: فریدون همتی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس، با انتقاد از فرآیندهای پیچیده اداری و سخت گیری های غیرضرور، خواستار ایجاد مشوق های واقعی برای سرمایه گذاران شد. وی هشدار داد که بخشی از سرمایه های کشور به دلیل فرآیندهای طولانی و خسته کننده اداری، از کشور خارج و به کشورهای همسایه منتقل شده است.

خصوصی سازی واقعی و کاهش تصدی گری دولت: احمد انارکی-محمدی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، با اشاره به اینکه خصوصی سازی در کشور به معنای واقعی و اثربخش خود اجرایی نشده، تأکید کرد که خصوصی سازی تنها به معنای واگذاری بنگاه ها نیست، بلکه باید زمینه شکل گیری رقابت سالم، افزایش بهره وری و حضور مؤثر بخش خصوصی فراهم شود. وی از دولت خواست با کاهش مداخلات مستقیم، تمرکز خود را بر سیاست گذاری و تنظیم گری قرار دهد.

سهم ۸۰ درصدی دولت از اقتصاد: مهرداد لاهوتی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه، با اشاره به اینکه حدود ۸۰ درصد اقتصاد در اختیار دولت و تنها ۲۰ درصد در اختیار بخش خصوصی و تعاونی هاست، این نسبت را عامل عدم رقابت پذیری بخش خصوصی دانست. وی با اشاره به وجود ۸ تا ۱۰ هزار همت نقدینگی در دست مردم، تأکید کرد که به دلیل دولتی بودن اقتصاد، این نقدینگی به جای تولید به سمت بازارهای طلا و زمین هدایت می شود و خواستار جلوگیری از افزایش پایه پولی شد.

اجرای ناقص قانون تأمین مالی تولید: مهدی طغیانی، نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس، با اشاره به گذشت نزدیک به دو سال از تصویب قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت ها، علت فعال نشدن کامل ظرفیت های این قانون را مقاومت دولت ها و انحراف برخی مؤسسات اعتباری به سمت فعالیت های غیرمولد دانست. وی همچنین از عدم اجرای کامل قانون بخش تعاون انتقاد کرد.

اقتصاد مقاومتی و جلوگیری از خام فروشی: فریدون همتی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه، در موضعی دیگر با انتقاد از خام فروشی نفت، تأکید کرد که اگر از مردمی سازی اقتصاد و بخش خصوصی حمایت می شد و پالایشگاه های بزرگ، کوچک و متوسط مورد حمایت قرار می گرفتند، امروز نیازی به صادرات نفت خام نبود و دشمن چیزی برای محاصره نداشت. وی عمل به اقتصاد مقاومتی، میدان دادن به مردم و تسهیل ضوابط برای فعالان اقتصادی را از الزامات امروز کشور دانست.

معرفی ظرفیت های اقتصادی و اقتصاد مقاومتی غیرمتمرکز: جعفر قادری، رئیس کمیسیون ویژه حمایت از تولید، با تأکید بر اینکه معرفی ظرفیت های اقتصادی می تواند امنیت، وحدت و انسجام کشور را حفظ کند، خواستار افزایش تاب آوری و روی آوردن به «اقتصاد مقاومتی» شد. وی اقتصاد غیرمتمرکز و درونزا را راهکاری برای تأمین حداقل نیازهای مردم از طریق ظرفیت های داخلی دانست و بر استفاده از ظرفیت های عظیم نفت، گاز، پتروشیمی، معدن و کشاورزی تأکید کرد.

حمایت از تولید ملی و سرمایه گذاران بخش خصوصی در شرایط جنگی: عادل نجف زاده، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، با اشاره به شرایط جنگی کشور و تهاجم غیرقانونی آمریکا و رژیم صهیونیستی، بر ضرورت توجه ویژه به ارتقای زیرساخت ها، حمایت از سرمایه گذاران بخش خصوصی و رفع موانع تولید داخلی تأکید کرد. وی از آمادگی کامل مجلس و کمیسیون صنایع و معادن برای حمایت از تولیدات داخلی خبر داد.

تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی و تدابیر پسا جنگ: سیدعلی یزدی خواه، رئیس مجمع نمایندگان استان تهران، با اشاره به جلسه سه ساعته با وزرای صمت و تعاون، محور این جلسه را تقویت اشتغال، کاهش مشکلات مردم، و تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی عنوان کرد. وی از پیگیری نمایندگان برای اجرای مصوبه دولت مبنی بر تزریق ۷۰۰ همت اعتبار برای صنایع کوچک و متوسط خبر داد و بر ضرورت اندیشیدن تدابیر لازم برای دوران پسا جنگ تأکید کرد تا فعالیت صنایع در شرایط حاد نیز امکان پذیر باشد.

۱. محور تولید، اشتغال و تسهیلات بانکی

ضرورت تدوین بسته‌های حمایتی برای واحدهای تولیدی آسیب‌دیده از جنگ: زهرا خدادادی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، با تأکید بر اینکه صاحبان صنایع و تولیدی‌ها در شرایط جنگی نقش خود را به‌خوبی ایفا کرده‌اند، از وزارتخانه‌های اقتصاد و صمت خواست بسته‌های حمایتی برای کارخانجات آسیب‌دیده در نظر بگیرند. وی از برگزاری جلسات کمیسیون اقتصادی با حضور وزرای مختلف برای بررسی موضوع حمایت از کسب‌وکارهای آسیب‌دیده و تدوین دستورالعمل‌های لازم خبرداد.

ضرورت چاره‌اندیشی تیم اقتصادی دولت برای کسب‌وکارهای آسیب‌دیده: مهدی طغیانی، نایب‌رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس، با تأکید بر لزوم حمایت از کسب‌وکارها، تولیدکنندگان و صاحبان صنایع آسیب‌دیده در جنگ، از تیم اقتصادی دولت به‌ویژه وزارت اقتصاد و بانک مرکزی خواست برای جبران خسارات چاره‌اندیشی کنند. وی ابراز اطمینان کرد که بانک‌ها می‌توانند با ارائه تسهیلات با درصد پایین و اقساط بلندمدت، به رونق‌گیری مجدد این کسب‌وکارها کمک کنند.

قدردانی از فعالان اقتصادی و درخواست حمایت همه‌جانبه: مصطفی‌مطورزاده، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، با قدردانی از فعالان اقتصادی، بخش خصوصی، کسبه و صاحبان صنایع که در شرایط جنگی سنگ تمام گذاشته‌اند، از تیم اقتصادی دولت خواست تدابیر لازم را برای حمایت از صاحبان صنایع و کسب‌وکارهای متضرر بیندیشد. وی به‌ویژه به تلاش شبانه‌روزی تولیدکنندگان مواد غذایی برای جلوگیری از کمبود در بازار اشاره کرد.

استفاده از منابع تسهیلاتی بودجه برای جلوگیری از تعدیل نیرو: نجم‌آبادی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه، با اشاره به منابع تسهیلاتی پیش‌بینی‌شده در بودجه برای تقویت اشتغال، این منابع را در شرایط فعلی راهگشا دانست و تأکید کرد که دولت قول داده به ازای هر نیروی کار تسهیلاتی در اختیار واحدهای صنعتی قرار دهد. وی اولویت دریافت تسهیلات را واحدهایی دانست که بیشترین آسیب را دیده‌اند، به‌ویژه صنایع وابسته به مواد اولیه‌ای همچون ورق فولادی و محصولات پتروشیمی، و در موارد اجتناب‌ناپذیر تعدیل نیرو، بر استفاده از ظرفیت بیمه بیکاری تأکید کرد.

اقتصاد مقاومتی و تسهیل واردات برای واحدهای آسیب‌دیده: زهرا سعیدی مبارکه، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، با تأکید بر اهمیت مضاعف اقتصاد مقاومتی در شرایط جنگی، قانون نحوه پیگیری تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را ظرفیتی راهگشا دانست. وی تسهیل واردات به‌ویژه برای واحدهای بزرگ صنعتی آسیب‌دیده از جمله مجتمع فولاد مبارکه را از مؤلفه‌های تحقق اقتصاد مقاومتی در شرایط کنونی برشمرد.

مردمی‌سازی اقتصاد و فاصله‌گرفتن دولت از تصدی‌گری: کوچکی‌نژاد، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، اقتصاد مقاومتی را نسخه‌ای پایدار برای عبور از چالش‌های ساختاری اقتصاد ایران خواند و مردمی‌سازی اقتصاد را رکن اصلی آن دانست. وی با تأکید بر اینکه بدون تقویت بخش خصوصی تحقق اقتصاد مقاومتی امکان‌پذیر نیست، از دولت خواست از تصدی‌گری فاصله بگیرد و نقش خود را به سیاست‌گذاری و نظارت محدود کند.

ضرورت حمایت تسهیلاتی فوری و چندبرابری بانک‌ها از بخش تولید: گودرزوند چگینی، نائب‌رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، تداوم فعالیت شرکت‌های تولیدی و حمایت از آن‌ها به‌ویژه در شرایط جنگی را یک ضرورت انکارناپذیر خواند. وی از بانک‌ها خواست برخلاف روندهای معمول، سطح حمایت‌های خود را چند برابر کرده و برای کمک به رونق بازار و بازگشت چرخه اقتصادی کشور، به‌صورت فعال وارد عمل شوند.

محوریت بخش خصوصی و مولدسازی دارایی‌ها: مهرداد لاهوتی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه، با تأکید بر اینکه بدون حضور فعال و مؤثر بخش خصوصی، دستیابی به رشد پایدار ممکن نخواهد بود، خواستار پیگیری جدی مولدسازی دارایی‌ها و تعیین یک نهاد مشخص به‌عنوان متولی این امر شد.

درخواست بسته حمایتی فراگیر برای همه اقشار کسب‌وکارهای خصوصی: معینی، نماینده مردم کاشان و آران و بیدگل، از دولت درخواست کرد یک بسته حمایتی فراگیر و منسجم برای همه اقشار کسب‌وکارهای خصوصی (اعم از خرد، متوسط و کلان) تدوین کند. وی تأکید کرد که منظور از کسب‌وکار خصوصی فقط کارخانه‌های بزرگ نیست، بلکه از کارخانه‌دار تا کسب‌وکار خرد اینترنتی و حتی تولیدکننده صنایع دستی روستایی را شامل می‌شود.

مردمی‌سازی اقتصاد و تشکیل کنسرسیوم اتاق‌های بازرگانی جنوب: پیمان فلسفی، رئیس فراکسیون کشاورزی پویا و امور عشایر مجلس، در نشست با اتاق‌های بازرگانی جنوب کشور، مردمی‌سازی و مشارکت مردم را از اصلی‌ترین مؤلفه‌های

۱. محور تولید، اشتغال و تسهیلات بانکی

اقتصاد مقاومتی دانست. وی با اشاره به آشکارشدن معجزه مردم در حوزه سیاسی و اجتماعی دوران جنگ، خواستار جلب اعتماد مردم در حوزه اقتصادی و سپردن تصدی‌گری‌های اقتصادی به آن‌ها شد. فلسفی همچنین پیشنهاد تشکیل کنسرسیوم اتاق‌های بازرگانی جنوب کشور را برای اولویت‌بندی براساس توانمندی‌های استانی و بهره‌برداری مجلس و دولت از این ظرفیت مطرح کرد.

ضرورت مولدسازی دارایی‌ها و واگذاری شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی واقعی: حسینی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، مولدسازی دارایی‌ها را یکی از ظرفیت‌های مهم کشور برای عبور از شرایط فعلی دانست و خواستار واگذاری شرکت‌های در اختیار دولت به بخش خصوصی واقعی شد. وی این اقدام را علاوه بر ایجاد درآمد برای دولت، موجب کاهش کسری بودجه و افزایش کارآمدی در حوزه تولید عنوان کرد.

۲. محور تأمین اجتماعی و حمایت از بنگاه‌ها

حمایت مالیاتی و بانکی از بنگاه‌ها: نصرالله پژمانفر، رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس، با اشاره به آثار نوسانات ارزی، قطعی انرژی و فشار مالیاتی بر بنگاه‌ها، خواستار ارائه وام‌های کم‌بهره کوتاه‌مدت، تنفس یا بخشودگی مالیاتی برای اصناف آسیب‌دیده و مدیریت هوشمندانه برق و گاز صنایع حیاتی شد. وی تأکید کرد که حمایت از تولید صرفاً با پرداخت تسهیلات محقق نمی‌شود، بلکه نیازمند هماهنگی میان سیاست‌های ارزی، مالیاتی، بانکی و انرژی است.

پیشنهاد جایگزینی تسهیلات و بخشودگی بیمه به جای پرداخت بیمه بیکاری: نصیری، عضو کمیسیون عمران مجلس، با اشاره به اینکه برخی کارگاه‌ها نیازمند نیروی کار جدید هستند، از وزارت صمت و صنایع مادر خواست صنایع کوچک‌تر فولادی نیمه‌فعال یا تعطیل را مجدداً فعال کنند. وی پیشنهاد کرد به جای پرداخت هزینه‌های سنگین بیمه بیکاری توسط سازمان تأمین اجتماعی، تسهیلات و معافیت‌هایی (مانند بخشودگی سهم بیمه کارفرما) برای واحدهایی در نظر گرفته شود که این کارگران را جذب می‌کنند.

۳. محور بازار خودرو و قیمت‌گذاری

شکست بازار خودرو و ضرورت مداخله دولت: جعفر قادری، رئیس کمیسیون ویژه حمایت از تولید مجلس، با انتقاد از افزایش قیمت خودرو، نبود رقابت در این بازار را مصداق «شکست بازار» توصیف کرد و تأکید نمود که دولت نباید در شرایط انحصاری پشت عنوان آزادسازی قیمت پنهان شود. وی تصریح کرد که آزادسازی قیمت در بازاری معنا دارد که در آن رقابت، شفافیت و عرضه کافی وجود داشته باشد.

بررسی افزایش قیمت خودرو و راهکارهای افزایش عرضه: کمیسیون صنایع و معادن مجلس در نشست ۳۰ خرداد با مدیران و معاونین وزارت صمت، عوامل افزایش قیمت خودرو را بررسی کرد. به گفته اعضای کمیسیون، کاهش عرضه به دلیل افت تولید سایر خودروسازان (به‌رغم تولید با ظرفیت کامل ایران خودرو) و کاهش واردات، از عوامل اصلی گرانی خودرو است. وزیر صمت در این نشست به‌صورت مجازی اعلام کرد که برای کاهش قیمت، بر واردات خودروهای اقتصادی متمرکز شده‌اند. همچنین مجلس در قانون بودجه ۱۴۰۵، حق گمرکی خودروهای وارداتی را ۴ درصد تعیین کرده و حقوق ورودی را در اختیار دولت قرار داده است. سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن تأکید کرد که کمیسیون همچنان این موضوع را از بعد نظارتی دنبال می‌کند.

۴. محور تأمین مالی و سرمایه‌گذاری

صندوق‌های پروژه ارزی-ریالی: جعفر قادری، در موضعی دیگر، از طراحی صندوق‌های پروژه تلفیقی ارزی و ریالی خبر داد؛ مدلی که می‌تواند سرمایه‌های مردم را به سمت پروژه‌های صادرات محور و ارزآور در بخش‌هایی مانند نفت، گاز و معدن هدایت کند. در این مدل، مبالغ ریالی سرمایه‌گذاران در روز سرمایه‌گذاری معادل‌سازی ارزی می‌شود و بازگشت اصل و سود می‌تواند به صورت ارزی یا معادل ریالی به نرخ روز انجام شود.

بهره‌گیری از ابزارهای جدید بازار سرمایه: مهدی طغیانی، نایب‌رئیس کمیسیون اقتصادی، با اشاره به برگزاری نشست‌های مشترک با مدیران ارشد سازمان بورس، از بررسی اصلاحات لازم در قانون تأمین مالی تولید برای افزایش امکانات قانونی بازار سرمایه خبر داد.

جذب سرمایه‌گذاری خارجی و ارزهای خانگی: اعضای کمیسیون برنامه و بودجه در نشست ۳۰ خرداد با مدیران وزارت اقتصاد، بر ضرورت جذب سرمایه‌گذاری خارجی در حوزه‌های نفت و گاز و همچنین ورود ارزهای خانگی به چرخه اقتصاد کشور تأکید کردند. به گفته آنان، منابع حاصل از جذب ارزهای خانگی می‌تواند در پروژه‌های بزرگ ملی سرمایه‌گذاری شود.

بررسی اصلاح قانون تأمین مالی تولید و رفع محدودیت‌های سازمان‌های توسعه‌ای: جعفر قادری، رئیس کمیسیون ویژه حمایت از تولید، در تشریح نشست این کمیسیون از ادامه بررسی طرح اصلاح قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها خبر داد. وی به تصویب موادی اشاره کرد که بر اساس آن، سازمان‌های توسعه‌ای مانند ایدرو و ایمیدرو می‌توانند از ظرفیت صندوق پروژه‌ها و روش‌های مشارکت دولتی-خصوصی برای تکمیل سرمایه‌گذاری‌های نیمه‌تمام خود استفاده کنند. همچنین مقرر شد وزارت اقتصاد به عنوان متولی اصلی مولدسازی شناخته شود و بخشی از فعالیت‌های مولدسازی در مقیاس کوچک‌تر به استان‌ها واگذار گردد.

ضرورت بازنگری در سیاست‌های حمایتی و احیای اساسنامه سازمان‌های توسعه‌ای: زینب قیصری، سخنگوی کمیسیون ویژه حمایت از تولید مجلس، با اشاره به آسیب‌دیدگی بخش تولید در جنگ و کاهش تمایل سرمایه‌گذاران به پروژه‌های جدید، بر ضرورت بازنگری در سیاست‌های حمایتی تأکید کرد. وی پیشنهاد کرد سازمان‌های توسعه‌ای از جمله ایمیدرو و ایدرو با احیای اساسنامه‌های خود، نقش مؤثرتری در توسعه و بازسازی بخش‌های آسیب‌دیده ایفا کنند و سناریوهای حمایتی تازه‌ای برای بخش خصوصی تدوین شود.

ایده تشکیل صندوق بازسازی با مشارکت مردم و دولت: مهدی طغیانی، نایب‌رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس، از ایده سازمان بورس برای استفاده از ابزار صندوق بازسازی خبر داد. بر اساس این ایده، منابعی توسط فعالان اقتصادی، صاحبان کسب‌وکار، مردم و دولت در این صندوق‌ها تجمع می‌شود تا به سمت واحدهایی که نیاز به بازسازی دارند هدایت شود. وی این صندوق را در آینده قابل استفاده برای پیشرفت استانی نیز دانست.

۵. محور تجارت خارجی و کریدورهای ترانزیتی

توسعه کریدورهای تجاری و کاهش وابستگی به مسیرهای جنوبی: یکی از اعضای هیأت‌رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس با اشاره به وابستگی ۷۵ تا ۸۲ درصدی مراودات تجاری کشور به خلیج فارس و بنادر جنوبی، بر توسعه کریدورهای شمالی، شرقی و غربی تأکید کرد. وی اعلام کرد با رفع اشکالات نرم‌افزاری و زیرساختی، می‌توان سهم مسیرهای جایگزین را از حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد به ۶۰ درصد از کل صادرات و واردات کشور افزایش داد.

فعال‌سازی مسیرهای جایگزین با استفاده از شرایط جنگی: فاطمه جباره، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، با اشاره به ظرفیت مرزهای آبی و خاکی کشور (۱۵ کشور هم‌مرز)، فعال‌سازی کریدورهای قدیمی و احیای مسیر شرق به غرب را فرصتی برای رونق تجارت خارجی در شرایط جدید دانست.

ظرفیت بندر امیرآباد و اتصال به روسیه و چین: نایب‌رئیس کمیته حمل‌ونقل جاده‌ای کمیسیون عمران در نشست ۱۳ خرداد با وزارت راه، از فعالیت شبانه‌روزی بندر امیرآباد به‌عنوان سومین بندر بزرگ ایران خبر داد و اتصال کریدور شمال به روسیه، قزاقستان، ترکمنستان و چین از طریق راه‌آهن را ظرفیتی بزرگ برای کاهش وابستگی به بنادر جنوبی دانست.

تأکید بر تکمیل کریدورهای ترانزیتی و تقویت ارتباط با همسایگان و بریکس: ایری، سخنگوی کمیسیون عمران مجلس، با اشاره به تأکید رهبر معظم انقلاب بر اقتصاد و معیشت، بخش عمران و توسعه زیرساخت‌ها را از مهم‌ترین

حوزه‌های تحقق اقتصاد مقاومتی دانست. وی تصریح کرد که توسعه کریدورهای ترانزیتی و تکمیل مسیرهای ارتباطی منطقه‌ای می‌تواند نقش مهمی در افزایش مبادلات اقتصادی و تقویت جایگاه ایران در منطقه داشته باشد و لازم است ارتباطات اقتصادی و حمل‌ونقلی با کشورهای همسایه و همچنین کشورهای عضو بریکس تقویت شود.

توسعه تجارت و تسهیل فرآیندهای گمرکی: مقصودی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، توسعه تجارت و افزایش حجم مبادلات اقتصادی را یکی از مهم‌ترین عوامل رشد و پویایی اقتصاد دانست و از دولت خواست با اصلاح مقررات، تسهیل فرآیندهای گمرکی، توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و حمایت از صادرکنندگان، زمینه رشد تجارت داخلی و خارجی را فراهم کند.

تدوین طرح ساماندهی عبور و مرور از تنگه هرمز و اخذ عوارض دریایی: عبداللّهی، عضو کمیسیون عمران مجلس، از تدوین طرحی در این کمیسیون خبر داد که بر اساس آن، عبور و مرور از کریدور دریایی تنگه هرمز به‌صورت دقیق قانون‌مند و ساماندهی خواهد شد. وی هدف از این طرح را تأمین امنیت کامل کشتی‌های عبوری، ارائه خدمات فنی، لجستیکی و ناوبری، و همچنین کارسازی قانونی اخذ عوارض دریایی عنوان کرد. عبداللّهی همچنین اقتصاد مقاومتی را ستون فقرات پایداری کشور دانست و بر استفاده حداکثری از ظرفیت بخش خصوصی برای کاهش بار مالی دولت تأکید کرد.

بازگشایی ۶ گلوگاه تجاری پاکستان و جایگزینی بنادر قاسم، گوادر و کراچی با جبل‌علی: مالکی، عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس، با اشاره به هم‌مرزی ایران با ۱۵ کشور، این ظرفیت را تنفس‌گاهی اقتصادی در شرایط بحران دانست. وی از اقدام راهبردی دولت پاکستان در بازگشایی ۶ گلوگاه تجاری حیاتی شامل بنادر، مسیرهای دریایی و پایانه‌های زمینی به روی ایران خبر داد و تأکید کرد که این تغییر مسیر تجاری، نقشه‌های دشمن برای انسداد اقتصادی را خنثی کرده و بنادر قاسم، گوادر و کراچی عملاً جایگزین بندر جبل‌علی امارات شده‌اند. مالکی همچنین از برنامه‌ریزی برای ورود به فاز عملیاتی تهاتر کالا خبر داد.

تسهیل واردات کالاهای اساسی از طریق مرز نشینان و بازارچه‌های مرزی: رضوانی، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، با تأکید بر ضرورت تدابیر ویژه برای واردات خوراک دام، طیور و کالاهای اساسی، پیشنهاد کرد به مرز نشینان اجازه داده شود با استفاده از ارز خود از طریق مناطق آزاد و بازارچه‌های مرزی، بدون ثبت سفارش و تعهد ارزی، کالاهای اساسی مورد نیاز کشور را وارد کنند. وی این اقدام را در کاهش قیمت کالاهای اساسی و تسریع در تأمین نیاز بازار مؤثر دانست.

۴. محور کشاورزی و امنیت غذایی

هشدار نسبت به افزایش قیمت کود اوره: پیمان فلسفی، رئیس فراکسیون کشاورزی پویا، با انتقاد از احتمال عرضه کود اوره بر مبنای نرخ بورس، نسبت به افزایش قیمت هر کیسه کود از حدود ۱۰۵۵ میلیون تومان به ۴ تا ۴۰۵ میلیون تومان هشدار داد و خواستار ورود جدی دولت و سازمان برنامه و بودجه به این موضوع شد.

الگوی کشت، هوش مصنوعی و نظارت بر قیمت‌ها: حمیدرضا حاجی‌بابایی، نایب‌رئیس مجلس شورای اسلامی، الگوی کشت را «اکسیژن امنیت غذایی کشور» توصیف کرد و گفت این الگو در دهه‌های گذشته روی ریل اصلی خود قرار نگرفته است. وی از شرکت‌های دانش‌بنیان خواست با بهره‌گیری از هوش مصنوعی به افزایش امنیت غذایی کمک کنند و تأکید کرد گرانی برخی اقلام در روزهای اخیر قابل قبول نیست و باید ریشه‌یابی شود.

بحران بازار مرغ و تخم‌مرغ و کارمزدهای سنگین: زندیان، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، با اشاره به اینکه نوسانات بازار مرغ و تخم‌مرغ ریشه در تصمیمات و ضعف‌های مدیریتی داخلی دارد، از تحمیل کارمزدهای سنگین حدود ۸ درصد ماهیانه به تولیدکنندگان از سوی فروشندگان نهاده به دلیل فروش اعتباری انتقاد کرد. وی راهکار خروج از بحران را ورود جدی دولت و بانک مرکزی برای تأمین نقدینگی مرغداران بدون تحمیل سودهای کلان دانست.

تسویه مطالبات کارخانه‌های تولید کود: رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس در نشست ۱۳ خرداد با تولیدکنندگان نهاده‌های کشاورزی، از آغاز فرآیند تسویه مطالبات کارخانه‌های تولید کود فسفاته و پتاسه خبر داد و تأکید کرد که هرگونه تأخیر در تأمین این نهاده‌ها، مستقیماً امنیت غذایی کشور را تهدید می‌کند.

سلامت مواد غذایی و شناسنامه‌دار کردن محصولات: اعضای کمیسیون بهداشت و درمان در نشست با وزیر جهاد کشاورزی، با اشاره به اینکه امروز مشخص نیست محصولات کشاورزی عرضه‌شده در بازار در کدام منطقه تولید شده، خواستار ایجاد امکان ردیابی و پیگیری محصولات شدند. همچنین نسبت به گرایش برخی کشاورزان به استفاده از سموم قاچاق به دلیل قیمت بالای سموم استاندارد هشدار دادند.

برآورد خسارات بخش کشاورزی و تخصیص ۳۰ همت برای جبران: عسکری، رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس، با اشاره به بارش‌های خوب اما خسارت‌بار در برخی مناطق، از برآورد خسارات وارده به بخش کشاورزی در سطح ملی خبر داد. بر اساس این برآوردها، حدود ۳۰ همت اعتبار برای جبران خسارات در نظر گرفته شده که بخشی از آن در قالب بیمه محصولات کشاورزی و بخشی دیگر برای جبران حوادث غیرمترقبه تخصیص خواهد یافت. وی همچنین از اختصاص ۵۰ همت اعتبار در اختیار بانک کشاورزی برای تأمین نقدینگی بهره‌برداران خسارت‌دیده خبر داد.

ضرورت تسریع در پرداخت مطالبات گندم‌کاران و مدیریت نهاده‌ها: عسکری در تشریح نشست اعضای کمیسیون کشاورزی با وزیر جهاد کشاورزی، از کندی روندهای اجرایی در بنادر با وجود فعال بودن فضا خبر داد. وی با اشاره به پیش‌بینی ۵۰۴ همت منابع برای خرید تضمینی گندم در بودجه، بر ضرورت تزریق سریع این منابع به بانک کشاورزی و پرداخت فوری به کشاورزان تأکید کرد. همچنین وضعیت ذخایر ذرت و جو را مناسب ارزیابی کرد اما خواستار مدیریت سریع‌تر محصول سویا، امهال وام‌های کشاورزی، و تخصیص نقدینگی ۵۰ همتی برای حمایت تسهیلاتی بهتر از کشاورزان شد.

ظرفیت‌های قانونی و اعتباری برای توسعه کشاورزی و ضرورت مسئله‌حل‌کنی مدیران: عسکری، رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس، در جریان سفر نظارتی به استان مرکزی، با اشاره به فراهم‌شدن تمامی بسترهای قانونی و اعتباری در برنامه هفتم و بودجه‌های ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ برای توسعه بخش کشاورزی، بر ضرورت تبدیل ظرفیت‌های بالقوه به بالفعل تأکید کرد. وی با انتقاد از جذب نشدن کامل منابع آبخیزداری توسط دستگاه‌ها، از مدیران خواست «مسئله‌حل‌کن» باشند. همچنین به اعتبارات مناسب برای توسعه پل‌های خورشیدی در بخش کشاورزی اشاره کرد که می‌تواند چالش تأمین برق واحدهای تولیدی را مرتفع کند.

۷. محور بهداشت و درمان

انتقاد از وضعیت دارو و افزایش هزینه‌های درمان: حسینعلی شهبازی، رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، با اشاره به افزایش ۳۰۰ تا ۴۰۰ درصدی قیمت برخی اقلام دارویی و کمبود برخی داروها در بازار، خواستار اصلاح جدی ساختارهای حوزه دارو و مقابله با «مافیای دارویی» شد. وی تأکید کرد که هدف اصلی نظام سلامت باید کاهش دغدغه مالی بیماران باشد.

توسعه بیمه همگانی و کاهش پرداخت از جیب بیماران: علیمردانی، عضو کمیسیون بهداشت مجلس، با اشاره به اجرای ناقص قوانین مربوط به منابع پایدار بیمه‌ها، خواستار اجرای کامل احکام قانونی، توسعه پوشش بیمه همگانی و افزایش حمایت بیمه‌ها از هزینه‌های درمانی و دارویی شد.

مشکلات نقدینگی بیمارستان‌ها و ارجاع بیماران به خارج از مراکز درمانی: رئیس کمیسیون بهداشت در نشست ۳۰ خرداد با معاونین وزارت بهداشت، ارجاع بیماران برای تهیه اقلام مصرفی از خارج بیمارستان را غیرقابل قبول خواند و تأکید کرد که تأمین تجهیزات مصرفی باید در چارچوب خدمات بیمارستانی انجام شود. اعضای کمیسیون، بخشی از این مشکل را به تسویه به‌موقع بدهی بیمه‌ها مرتبط دانستند.

مصرف بالای دارو و ضرورت مدیریت مصرف: سخنگوی کمیسیون بهداشت و درمان با اشاره به مصرف سالانه بیش از ۲۵ میلیون سرم در ایران (بیش از ۲ برابر میانگین جهانی)، خواستار مدیریت، نظارت و فرهنگ‌سازی جدی در حوزه مصرف دارو شد. مقرر شد کمیته‌ای

متشکل از وزارت بهداشت، سازمان غذا و دارو و سازمان‌های بیمه‌گر تشکیل شود و طی سه ماه گزارشی از برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات انجام شده به کمیسیون بهداشت ارائه کند.

پرداخت ۷ همت از مطالبات داروخانه‌ها: رضازاده، نایب‌رئیس کمیسیون بهداشت، از پرداخت بیش از ۷ همت از مطالبات داروخانه‌ها و مراکز درمانی دانشگاهی و غیر دانشگاهی در قالب طرح دارویار خبر داد و بر ضرورت تداوم منظم و پایدار این پرداخت‌ها تأکید کرد.

اظهارات سایر نمایندگان در نشست کمیسیون بهداشت: در نشست‌های کمیسیون بهداشت، نمایندگان متعددی به ابعاد مختلف بحران دارو پرداختند: یوسفی (نماینده اهواز) افزایش قیمت خدمات درمانی را تهدیدی برای جهاد بهداشت و درمان دانست؛ باقرزاده عدم تخصیص به‌موقع ارز را از عوامل گرانی دارو عنوان کرد؛ بامری (نماینده ایرانشهر) از کمبود امکانات و گرانی دارو در استان سیستان و بلوچستان خبر داد؛ بانکی‌پور خواستار اصلاح قیمت دارو در بیمه پیش از اعمال در داروخانه‌ها شد؛ غضنفری خواستار بررسی علل توزیع محدود داروهای داخلی در داروخانه‌ها شد؛ سعیدی (نماینده جیرفت) از افزایش ۷ تا ۸ برابری قیمت داروهای خاص انتقاد کرد؛ محبی نجم‌آبادی (نماینده سبزوار) افزایش قیمت‌های بالاتر از ۳۰۰ تا ۴۰۰ درصد را نشانه بی‌برنامگی مسئولین دانست؛ و یزدی‌خواه (نماینده تهران) خواستار مدیریت جدی افزایش قیمت داروهای بیماران خاص شد.

ذخایر ۶ ماهه دارو و تقویت اعتبارات سلامت در بودجه ۱۴۰۵: زمانی کیاسری، عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، با اشاره به مدیریت منسجم خدمات درمانی در دوره جنگ رمضان، یکی از اقدامات مهم را نگاه آینده‌نگرانه در بودجه ۱۴۰۴ دانست که بر اساس آن ذخایر ۶ ماهه دارو و لوازم مصرفی پزشکی برای شرایط بحران پیش‌بینی شده بود. وی از تقویت اعتبارات حوزه سلامت در بودجه ۱۴۰۵ نسبت به سال قبل خبر داد و به افزایش قابل توجه اعتبارات مدیریت بحران، خرید و تجهیز آمبولانس‌ها و منابع مالی پایدار برای حوزه سلامت اشاره کرد.

بررسی ضریب امنیت حوزه بهداشت و درمان و دلایل افزایش قیمت دارو: نصرالله پژمانفر، رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس، در تشریح نشست این کمیسیون از برگزاری سه جلسه تخصصی برای بررسی ضریب امنیت در حوزه بهداشت و درمان خبر داد. وی با اشاره به گزارش جامع وزارت بهداشت مبنی بر آمادگی کامل برای مواجهه با سخت‌ترین شرایط، دلایل افزایش قیمت دارو را حذف ارز ترجیحی برای برخی اقلام، هزینه‌های سرباری ناشی از تغییر قیمت محصولات پتروشیمی، و تورم جهانی ۳۰ تا ۴۰ درصدی مواد اولیه دارو عنوان کرد. پژمانفر تأکید کرد که اولویت اصلی کمیسیون اصل ۹۰ این است که سهم پرداختی بیماران افزایش نیابد و راهکار اصلی، تقویت سهم بیمه‌ها در پوشش هزینه‌های دارویی از طریق پیش‌بینی ردیف‌های اصلاحی در بودجه است.

۷. محور بهداشت و درمان

نشست کمیسیون بهداشت با وزیر بهداشت؛ از گلیه‌های داریویی تا سناریوهای جنگی؛ در نشست مشترک اعضای کمیسیون بهداشت با وزیر بهداشت، حسینعلی شهبازی، رئیس کمیسیون، شکایت بیشتر مراجعین را نبود دارو و افزایش قیمت آن عنوان کرد و خواستار تأمین هزینه‌ها توسط سازمان تأمین اجتماعی شد. ظفرقندی، وزیر بهداشت، از سازماندهی کامل برای سناریوهای جنگی خبر داد و گفت علیرغم جابجایی ۸ میلیون نفری به شمال کشور، هیچ مشکلی در این منطقه به وجود نیامد. در این نشست، اسحاقی (نماینده قائنات) خواستار حضور نماینده وزارت بهداشت در تیم مذاکره‌کننده برای تسهیل واردات دارو شد؛ رضازاده بر کنترل قیمت دارو تأکید کرد؛ طاهری (نماینده شبستر) به کمبود پزشک عمومی و آسیب کارخانجات داروسازی اشاره کرد؛ علیمردانی خواستار توجه به شهرهای زیر ۱۰ هزار نفر شد؛ و باقرزاده (نماینده بابلسر) با رد شایعه حذف ارز ترجیحی دارو، بخشی از مشکلات را ناشی از این شایعه دانست.

تأمین ارز دارو و تجهیزات پزشکی با نرخ ۲۸۵۰۰ تومان؛ حسینعلی شهبازی، رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، در نشست با مجمع خیرین تجهیزات پزشکی، با قدردانی از خدمات این قشر، از قول دولت مبنی بر تأمین دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی با ارز ۲۸۵۰۰ تومان خبر داد. وی به اعلام رئیس کل بانک مرکزی مبنی بر عدم وجود مشکل در تأمین ارز دارو و تخصیص حداقل ۳ میلیارد یورو (معادل حدود ۳.۵ میلیارد دلار) برای این بخش اشاره کرد.

۸. محور صنعت و زیرساخت

نظارت بر عملکرد شستا؛ اعضای کمیسیون صنایع و معادن در بازدید ۱۳ خرداد از شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی (شستا)، گزارش کاملی از عملکرد این مجموعه و آسیب‌های وارده به واحدهای آن در زمان جنگ دریافت و استراتژی این شرکت برای افزایش تولید در دوران پساجنگ را بررسی کردند.

جبران خسارات پتروشیمی از محل درآمد نفت و تشکیل ستاد تدبیر؛ رستمی، سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس، در تشریح نشست این کمیسیون اعلام کرد که بر اساس گزارش ارائه‌شده، خسارات وارده به واحدهای پتروشیمی از طریق بخشی از درآمد حاصل از فروش نفت جبران خواهد شد. وی از تشکیل «ستاد تدبیر» در وزارت صمت با تفویض اختیار کامل برای جبران خسارات واحدهای تولیدی و صنعتی (از جمله ارائه تسهیلات بانکی) خبر داد و افزود که نیاز موجود در تأمین مواد اولیه برای حوزه پتروشیمی تا زمان رفع خسارات، از طریق واردات جبران خواهد شد.

انتقاد از قیمت‌گذاری مصالح ساختمانی بر مبنای نرخ جهانی؛ نجفی، عضو کمیسیون عمران مجلس، با اشاره به اینکه بیش از ۹۰ درصد مصالح ساختمانی کشور در داخل تولید می‌شود و وابستگی جدی به واردات ندارد، از قیمت‌گذاری محصولات فولادی و معدنی بر مبنای نرخ جهانی از طریق بورس انتقاد کرد. وی تأکید کرد که اگر مردم مجبور باشند محصولات داخلی را با نرخ جهانی خریداری کنند، تفاوتی میان تولید داخل و واردات باقی نمی‌ماند و کاهش قیمت تمام‌شده مسکن مستلزم عرضه مصالح با قیمت مناسب‌تر و عمل به تعهدات بانک‌هاست.

بازسازی فولاد مبارکه با فناوری‌های نوین؛ رئیس فراکسیون صنعت، معدن، ایمنی و استاندارد مجلس از برنامه بازسازی غیرمتمرکز شرکت فولاد مبارکه با بهره‌گیری از دانش روز و فناوری‌های پیشرفته خبر داد.

حمایت از مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های ریلی؛ محمدرضا رضایی‌کوچی، رئیس کمیسیون عمران مجلس، در حاشیه امضای پنج تفاهم‌نامه ریلی با بخش خصوصی، توسعه مشارکت سرمایه‌گذاران غیردولتی در پروژه‌های زیرساختی، نوسازی ناوگان و اتصال کانون‌های بار به شبکه ریلی را از الزامات تحقق اهداف برنامه هفتم دانست.

معدن به عنوان پیشران اقتصادی؛ حسن‌پور، عضو کمیسیون صنایع و معادن، با اشاره به عدم سرمایه‌گذاری کافی در حوزه اکتشاف و استخراج معادن، خواستار ایجاد رویکرد و حکمرانی جدید برای توجه به این حوزه ارزشمند شد. وی تأکید کرد که در صورت فعال‌سازی معادن، می‌توان کشور را به یک کارگاه بزرگ سازندگی تبدیل کرد.

ضرورت فعال‌سازی معادن برای تأمین منابع بازسازی؛ رستمی، سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن، با اشاره به اینکه از معدن سرچشمه در طول ۵۰ سال گذشته کمتر از ۱۰ درصد استخراج شده، بر ضرورت افزایش استخراج مس و استفاده از ارز حاصل از آن برای رشد اقتصادی کشور تأکید کرد. وی همچنین تأمین منابع مالی برای بازسازی واحدهای آسیب‌دیده از جنگ را از وظایف دولت دانست و خواستار اصلاحیه بودجه برای حمایت از این واحدها شد.

۸. محور صنعت و زیرساخت

اولویت‌بندی بازسازی واحدهای تولیدی و نقش اتاق‌های بازرگانی: رنجبرزاده، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، خواستار طراحی نقشه بازسازی واحدهای آسیب‌دیده، برآورد دقیق خسارات و اولویت‌بندی بر اساس میزان تأثیر بر زندگی مردم شد. وی بر ضرورت بهره‌مندی کامل از نظرات بخش خصوصی و نقش مؤثر اتاق‌های بازرگانی در این فرآیند تأکید کرد و از دولت خواست یک واحد عملیاتی ارشد برای هماهنگی و اجرای برنامه‌های حمایتی تعیین کند تا این برنامه‌ها تنها روی کاغذ باقی نمانند.

افزایش ظرفیت تولید با چندشیفته‌سازی و اولویت‌بندی توزیع مواد اولیه: طاهری، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، با اشاره به اینکه بسیاری از واحدهای تولیدی با ظرفیت کمتر از حد واقعی کار می‌کنند، افزایش ظرفیت از طریق دو یا سه شیفته کردن را بدون نیاز به سرمایه‌گذاری جدید امکان‌پذیر دانست. وی بر اولویت‌بندی توزیع منابع موجود (از جمله خوراک گاز، ورق فولادی و بردهای الکترونیکی) بر اساس نیاز مردم و حجم اشتغال تأکید کرد و استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاران خارجی به‌ویژه چین، واردات کالاهای ضروری و ماشین‌آلات، و ورود جدی به واردات گاز از ترکمنستان، آذربایجان، روسیه و قطر را به‌عنوان راهکارهایی برای جبران آسیب‌های وارد شده و تبدیل ایران به هاب گازی منطقه مطرح کرد.

ضرورت آرایش منعطف بخشنامه‌های مالیاتی، گمرکی و بانکی در شرایط جنگ: پوردهقان، عضو هیئت رئیسه کمیسیون صنایع و معادن مجلس، با تأکید بر اینکه دولت باید در شرایط جنگی، در

صدور بخشنامه‌های حوزه مالیاتی، گمرک و بانک مرکزی آرایش متفاوت و منعطفی نسبت به شرایط عادی داشته باشد، از طرح این مطالبات در نشست کمیسیون با وزیر صمت خبر داد. وی ابراز امیدواری کرد که تأمین نقدینگی و سرمایه در گردش، خط اعتباری برای بازسازی واحدهای آسیب‌دیده، و حل مسائل گمرکی و ارزی واحدهای تولیدی محقق شود.

حمایت کمیسیون انرژی از بازسازی صنایع آسیب‌دیده: احمدی، رئیس کمیسیون انرژی مجلس، در تشریح نشست این کمیسیون با وزیر صمت، از دریافت گزارش بسیار خوب وزارت صمت در زمینه بازسازی و اصلاح صنایع آسیب‌دیده خبر داد. وی با تأکید بر اینکه کمیسیون انرژی با تمام توان در کنار مسئولان برای کمک، حمایت و تسهیل‌گری در بازگرداندن سریع صنایع به مدار تولید خواهد بود، اعلام کرد که آمار و ارقام دقیقی در این خصوص تهیه شده که می‌تواند کمک شایانی به این موضوع کند.

بررسی آسیب‌های صنعت پتروشیمی و تنظیم بازار محصولات: حسینی‌کیا، نایب‌رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس، در تشریح نشست مشترک این کمیسیون و فراکسیون صنعت با هیئت مدیره اتاق بازرگانی ایران، از بررسی آسیب‌های وارد شده به صنعت پتروشیمی به‌عنوان پیشران کشور و اتخاذ تدابیر برای رفع آن‌ها خبر داد. وی همچنین به بررسی وضعیت تنظیم بازار ناشی از ناترازی عرضه و تقاضا اشاره کرد و گفت مقرر شد به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که مردم شاهد گرانی محصولات پتروشیمی نباشند.

پیگیری تأمین منابع مالی برای مطالبات اوره پتروشیمی‌ها: محمدی، رئیس فراکسیون صنعت، معدن، ایمنی و استاندارد مجلس، با توجه به نقش استراتژیک واحدهای پتروشیمی در تأمین ارز کشور، خواستار پیگیری جدی رفع آسیب‌های وارد شده به این حوزه شد. وی از تصمیم نشست مشترک برای پیگیری تأمین منابع مالی لازم جهت تحقق مطالبات این واحدها در حوزه اوره از طریق سازمان برنامه و بودجه خبر داد.

۹. محور حقوقی و قضایی

ایجاد نهاد تخصصی حمایت قضایی از تولید و سرمایه‌گذاری: موسی غضنفرآبادی، رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس، با تأکید بر امنیت حقوقی فعالان اقتصادی، اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری و ایجاد سازوکار تخصصی حمایت قضایی از تولید و سرمایه‌گذاری را از محورهای مهم حمایت از اقتصاد مولد دانست. وی تصریح کرد که هدف، ایجاد مصونیت برای متخلفان نیست، بلکه باید میان برخورد قاطع با فساد و حمایت از تولید مشروع تفکیک قائل شد.

۱۰. محور انرژی و زیرساخت‌های ارتباطی

تنوع‌بخشی به سبد تولید برق و توسعه نیروگاه‌های هسته‌ای: اعضای کمیسیون انرژی مجلس در نشست ۲۰ خرداد با رئیس سازمان انرژی اتمی، ضمن بررسی روند پیشرفت نیروگاه‌های دوم و سوم بوشهر، بر ضرورت تنوع‌بخشی به سبد تولید برق کشور تأکید کردند. آنان با اشاره به تجربه موفق نیروگاه بوشهر در تولید پایدار هزار مگاوات برق، خواستار تقویت زیرساخت‌ها و تداوم پیشرفت برنامه‌های صلح‌آمیز هسته‌ای شدند.

توسعه فیبر نوری و گذار به اقتصاد دیجیتال: رئیس کمیسیون اصل ۹۰ در نشست با وزیر ارتباطات، با اشاره به اینکه در ایران الگوی مصرف اینترنت برعکس استانداردهای جهانی است (غلبه اینترنت سیار بر ثابت)، خواستار تسریع در اجرای پروژه ملی فیبر نوری شد. وی همچنین از مقاومت برخی دستگاه‌ها در برابر گذار به خدمات نوین در بستر فضای مجازی انتقاد کرد و کمیسیون اصل ۹۰ آمادگی خود را برای حمایت نظارتی از وزارت ارتباطات اعلام نمود.

۱۱. محور نظارت بر بازار و معیشت

ضعف نظارت بر بازار و گرانفروشی در پلتفرم‌های مجازی: مرادی، عضو کمیسیون انرژی مجلس، با اشاره به ضعف نظارت، سوءمدیریت و نبود برنامه‌ریزی در شرایط فعلی، از دولت خواست برنامه‌ای جامع برای کنترل بازار تدوین کند. وی با هشدار نسبت به موج گرانفروشی از طریق پلتفرم‌های خرید و فروش کالا در فضای مجازی، خواستار ورود هماهنگ دستگاه‌های متولی و ساماندهی این وضعیت توسط تیم اقتصادی دولت شد.

افزایش مبلغ کالابری متناسب با تورم: اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس در نشست ۳۰ خرداد با وزارت تعاون، ضمن تأکید بر اثربخشی نسبی طرح کالابری برای اقشار کم‌درآمد، خواستار افزایش مبلغ آن متناسب با نرخ تورم شدند. آنان هشدار دادند که عدم افزایش اعتبار کالابری می‌تواند از میزان اثربخشی این طرح حمایتی بکاهد.

۱۲. محور بازسازی مناطق آسیب دیده و برنامه هفتم

بازسازی واحدهای مسکونی آسیب دیده از جنگ: رئیس کمیسیون عمران مجلس در نشست با رئیس بنیاد مسکن، از شناسایی بیش از ۱۰۰ واحد نیازمند بازسازی کامل و حدود ۱۰۰ هزار واحد نیازمند تعمیر خبر داد. وی با اشاره به افزایش بودجه قیر رایگان به ۵۰ هزار میلیارد تومان، بر نقش بنیاد مسکن در توسعه روستایی و جلوگیری از مهاجرت تأکید کرد.

ضرورت اصلاح قانون برنامه هفتم با اولویت بازسازی: جوکار، رئیس کمیسیون امور داخلی کشور، با تأکید بر اینکه برنامه هفتم نقشه راه تحول اقتصادی کشور است، خواستار اصلاح این قانون با اولویت بازسازی خسارات جنگ شد. وی بر ضرورت هماهنگی گسترده میان دستگاه های اجرایی و قوه مقننه برای تسریع در رفع مشکلات ایجاد شده تأکید کرد.

۱۳. محور ظرفیت های مردمی و ایرانیان خارج از کشور

استفاده از ظرفیت ایرانیان خارج از کشور: هاشمی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه، با اشاره به ظرفیت های ارزشمند ایرانیان خارج از کشور در حوزه های اقتصادی، علمی، فناوری و سرمایه گذاری، خواستار استفاده از این توان در مسیر توسعه کشور شد. وی همچنین بر ضرورت برنامه ریزی دقیق، عملیاتی و مبتنی بر واقعیت های اقتصادی و اصلاح الگوی مصرف انرژی تأکید کرد.

۱۴. محور حقوق بین الملل و مستند سازی جنایات جنگی»

مستند سازی نقض حقوق بشر در دوستانه و حمله به تأسیسات آبی: سرگزی، رئیس کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس، با استناد به مکاتبات فدراسیون صنعت آب ایران و مرکز مدیریت منطقه ای آب شهری تحت پوشش یونسکو، نقض آشکار پروتکل الحاقی اول کنوانسیون های ژنو را مستند کرد. وی به حملاتی از جمله آسیب به آب شیرین کن جزیره قشم (مختل شدن تأمین آب ۳۰ روستا)، هدف قرار گرفتن ایستگاه پمپاژ خرم آباد (جمعیت تحت پوشش ۱۴۰ هزار نفر)، آسیب به مخزن اصلی شهر خمین، و حمله به مدرسه دخترانه میناب اشاره کرد. سرگزی با تأکید بر اینکه حقوق بین الملل بشردوستانه تأسیسات ضروری برای بقای غیرنظامیان را تحت حمایت ویژه قرار داده، از یونسکو خواست با استفاده از ظرفیت های نظارتی و هشدار سریع خود، از نقض حقوق بشردوستانه جلوگیری کند و تصریح کرد که دفاع از حق دسترسی مردم به آب آشامیدنی سالم، یک مسئولیت ملی و فرا جناحی است که کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس با جدیت آن را دنبال خواهد کرد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

۱۵. جمع‌بندی مواضع نمایندگان

مرور مواضع فوق نشان می‌دهد که در فصل بهار ۱۴۰۵، طیف متنوعی از نمایندگان مجلس از کمیسیون‌های مختلف، حول چند محور مشترک اجماع نسبی داشته‌اند:

ضرورت حمایت هدفمند، فوری و چندلایه از تولید و اشتغال

نه تنها حمایت‌های پراکنده و غیرهدفمند، بلکه بسته‌های حمایتی فراگیر (از کارخانه‌های بزرگ تا کسب‌وکارهای خرد اینترنتی و صنایع دستی روستایی)، تسهیلات کم‌بهره و بلندمدت، تنفس مالیاتی، تأمین سرمایه در گردش (از جمله ۷۰۰ همت اعتبار برای صنایع کوچک و متوسط) و جلوگیری از تعدیل نیرو از طریق مشوق‌های استخدامی و بیمه بیکاری هدفمند.

لزوم کاهش فشار بر بنگاه‌ها از مسیر اصلاح قوانین و مقررات

اصلاح ساختاری قوانین تأمین اجتماعی (کاهش سهم کارفرما، محدودسازی مطالبات خارج از لیست بیمه)، بازنگری در قوانین مالیاتی، و آرایش منعطف بخشنامه‌های گمرکی و بانکی متناسب با شرایط جنگی.

تأکید بر اقتصاد مقاومتی، مردمی‌سازی و خروج دولت از تصدی‌گری

گذار به اقتصاد غیرمتمرکز و درون‌زا، واگذاری واقعی بنگاه‌ها به بخش خصوصی، مولدسازی دارایی‌های راکد دولت، و تشکیل کنسرسیوم‌های استانی (مانند اتاق‌های بازرگانی جنوب) برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های مردمی.

تنوع بخشی فوری به مسیرهای تجاری و ترانزیتی

به‌عنوان درس‌آموخته جنگ، فعال‌سازی کریدورهای شمالی، شرقی و غربی، بهره‌برداری از بازگشایی ۶ گلوگاه تجاری پاکستان و جایگزینی بنادر قاسم، گوادر و کراچی با جبل‌علی، تسهیل واردات کالاهای اساسی از طریق مرزنشینان بدون ثبت سفارش، و برنامه‌ریزی برای تهاتر کالا.

تدوین طرح‌های قانونی برای حاکمیت بر آبراه‌های استراتژیک

ساماندهی عبور و مرور از تنگه هرمز، تأمین امنیت کشتی‌های عبوری و کارسازی قانونی اخذ عوارض دریایی.

نگرانی عمیق از وضعیت دارو، نهاده‌های کشاورزی و امنیت غذایی

مقابله با افزایش ۳۰۰ تا ۴۰۰ درصدی قیمت دارو، تقویت سهم بیمه‌ها در پوشش هزینه‌های دارویی، حفظ ارزش ترجیحی دارو و تجهیزات پزشکی، ذخایر ۶ ماهه دارویی برای شرایط بحران، و در حوزه کشاورزی: جلوگیری از افزایش قیمت کود اوره، تسریع در پرداخت مطالبات گندم‌کاران (۵۰۴ همت)، تخصیص ۳۰ همت برای جبران خسارات کشاورزی، و مدیریت نهاده‌های دامی.

۱۵. جمع‌بندی مواضع نمایندگان

اولویت‌بندی بازسازی واحدهای تولیدی آسیب‌دیده و جبران خسارات

با محوریت واحدهای مرتبط با نیاز فوری مردم، تشکیل ستاد تدبیر در وزارت صمت، جبران خسارات پتروشیمی از محل درآمد نفت، و پیشنهاد تشکیل صندوق بازسازی با مشارکت مردم، فعالان اقتصادی و دولت.

افزایش ظرفیت تولید بدون سرمایه‌گذاری جدید

از طریق چندشیفته‌سازی واحدهای موجود، اولویت‌بندی توزیع مواد اولیه کمیاب (خوراک گاز، ورق فولادی)، و تسهیل واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات برای واحدهای آسیب‌دیده.

تأکید بر دیپلماسی اقتصادی فعال و استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی

بهره‌گیری از سرمایه‌گذاران خارجی (به‌ویژه چین)، ورود جدی به واردات گاز از ترکمنستان، آذربایجان، روسیه و قطر برای تبدیل ایران به هاب گازی منطقه، و حضور نماینده وزارت بهداشت در تیم‌های مذاکره‌کننده برای تسهیل واردات دارو.

مستندسازی نقض حقوق بشردوستانه و پیگیری حقوقی بین‌المللی

به‌ویژه حملات به تأسیسات آبی (آب‌شیرین‌کن قشم، ایستگاه پمپاژ خرم‌آباد، مخزن خمین) و اماکن غیرنظامی (مدرسه دخترانه میناب)، استناد به پروتکل‌های کنوانسیون ژنو، و درخواست از یونسکو برای ایفای نقش فعال نظارتی.

اهمیت مشارکت واقعی بخش خصوصی در تصمیم‌سازی و بازسازی

نقش‌آفرینی اتاق‌های بازرگانی در برآورد خسارات و تدوین بسته‌های حمایتی، بهره‌گیری از نظرات بخش خصوصی در اولویت‌بندی بازسازی، و تشکیل کمیته‌های مشترک مجلس، دولت و بخش خصوصی برای مدیریت لجستیک و حمل‌ونقل دریایی.

توسعه زیرساخت‌های ارتباطی، انرژی و گذار به اقتصاد دیجیتال

سریع پروژه فیبر نوری، تنوع‌بخشی به سبد انرژی با توسعه نیروگاه‌های هسته‌ای و تجدیدپذیر، و تأمین برق واحدهای کشاورزی از طریق پنل‌های خورشیدی.

لزوم بازسازی سریع مناطق آسیب‌دیده و اصلاح برنامه هفتم

شناسایی واحدهای نیازمند بازسازی کامل و تعمیرات، افزایش بودجه قیر رایگان به ۵۰ هزار میلیارد تومان، و تأکید بر هماهنگی دستگاه‌های اجرایی برای تسریع در جبران خسارات.

بهره‌گیری از ظرفیت‌های مردمی، ایرانیان خارج از کشور و تعاونی‌ها

جذب سرمایه‌های ایرانیان خارج از کشور، استفاده از ارزهای خانگی در پروژه‌های ملی، و اجرای کامل قوانین بخش تعاون.

یکی از اهداف اصلی این گزارش، ترسیم نقشه ارتباطی میان آنچه بخش خصوصی از طریق اتاق تهران مطالبه کرده و آنچه مجلس شورای اسلامی در دستور کار تقنینی و نظارتی خود قرار داده، است. بررسی تطبیقی این دو حوزه نشان می‌دهد که در فصل بهار ۱۴۰۵، هم‌پوشانی قابل‌توجهی میان «صدای بخش خصوصی» و «نبض مجلس» شکل گرفته است.

بخش پنجم

پیوند مطالبات بخش خصوصی با دستورکار مجلس

۱. حوزه‌های هم‌پوشانی کامل

ردیف	مطالبه بخش خصوصی (از طریق اتاق تهران)	اقدام یا موضع مجلس	وضعیت پیوند
۱	اصلاح ساختاری قانون تأمین اجتماعی و کاهش سهم بیمه کارفرما	پیش‌نویس اصلاح قانون در کمیسیون‌های تخصصی در حال بررسی است	هم‌پوشانی کامل
۲	محدودسازی رسیدگی‌های سنواتی و مطالبات خارج از لیست بیمه	در پیش‌نویس اصلاح قانون تأمین اجتماعی لحاظ شده است	هم‌پوشانی کامل
۳	حضور نمایندگان واقعی بخش خصوصی در هیئت امنای سازمان تأمین اجتماعی	موضوع در مذاکرات تقنینی مجلس مطرح است	هم‌پوشانی کامل
۴	کاهش توقف کامیون‌ها در مرزها و مدیریت یکپارچه لجستیک	کمیسیون عمران آمادگی پیگیری نظارتی را اعلام کرده است	هم‌پوشانی کامل
۵	بازنگری در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز برای شرایط بحرانی	در دستور کار کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس قرار گرفته است	هم‌پوشانی کامل
۶	شناسایی شرایط جنگی به عنوان فورس‌ماژور در قراردادها	در نشست مشترک با مقامات قضایی مطرح و به کمیسیون حقوقی ارجاع شده است	هم‌پوشانی کامل
۷	تدوین قانون «توسعه‌گر» در صنعت ساختمان	به کمیسیون عمران مجلس ارجاع شده است	هم‌پوشانی کامل
۸	الزام بانک‌ها به اجرای سهم قانونی تسهیلات مسکن	کمیسیون عمران از بانک مرکزی خواستار گزارش عملکرد شده است	هم‌پوشانی کامل
۹	اصلاح ماده ۵ قانون بیمه کارگران ساختمانی	در دستور کار کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس قرار دارد	هم‌پوشانی کامل
۱۰	ایجاد سازوکار تهاثر بدهی‌های مالیاتی و بیمه‌ای با مطالبات از دولت	در قالب پیشنهاد های اصلاحی به مجلس ارائه شده است	هم‌پوشانی کامل
۱۱	تسهیل فرآیندهای گمرکی و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل	کمیسیون اقتصادی و کمیسیون عمران در دستور کار نظارتی و تقنینی قرار داده‌اند	هم‌پوشانی کامل

۲. حوزه‌های هم‌جهتی

ردیف	مطالبه بخش خصوصی	موضوع هم‌جهت در مجلس	نماینده/کمیسیون مربوطه
۱	تخصیص هدفمند تسهیلات بانکی به تولید	تأکید بر هدایت هدفمند منابع بانکی به سمت تولید	ولی‌الله صالحی (کمیسیون اجتماعی)
۲	حمایت مالیاتی و بانکی فوری از بنگاه‌های آسیب‌دیده	درخواست وام‌های کم‌بهره و تنفس مالیاتی برای اصناف	نصرالله پژمانفر (کمیسیون اصل ۹۰)
۳	مدیریت هوشمندانه انرژی صنایع و جلوگیری از قطع برق و گاز	تأکید بر مدیریت برق و گاز صنایع حتی با کاهش مصرف خانگی	نصرالله پژمانفر (کمیسیون اصل ۹۰)
۴	رفع موانع سرمایه‌گذاری و جلوگیری از خروج سرمایه	انتقاد از فرآیندهای پیچیده اداری و درخواست مشوق‌های واقعی	علی‌همتی (کمیسیون برنامه و بودجه)
۵	توسعه کریدورهای جایگزین تجاری و کاهش وابستگی به جنوب	تأکید بر افزایش سهم مسیرهای جایگزین از ۲۰٪ به ۶۰٪	عضو هیأت‌رئیس کمیسیون اصل ۹۰
۶	جلوگیری از افزایش قیمت کود اوره و حمایت از کشاورزان	هشدار نسبت به عرضه کود با نرخ بورس و درخواست ورود رئیس‌جمهور	رحمت‌الله فلسفی (فراکسیون کشاورزی پویا)
۷	اصلاح ساختار دارو و مقابله با مافیای دارویی	انتقاد از افزایش ۳۰۰-۴۰۰٪ قیمت دارو و تأکید بر اصلاح ساختار	حسین‌علی شهریاری (کمیسیون بهداشت)
۸	توسعه بیمه همگانی و کاهش پرداخت از جیب بیماران	درخواست اجرای کامل قوانین بیمه‌ای و پوشش همگانی	فاطمه علیمردانی (کمیسیون بهداشت)
۹	ایجاد امنیت حقوقی برای فعالان اقتصادی	پیشنهاد ایجاد نهاد تخصصی حمایت قضایی از تولید	موسی‌غضنفرآبادی (کمیسیون قضایی)
۱۰	مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های ریلی و زیرساختی	استقبال از امضای تفاهم‌نامه‌های ریلی با بخش خصوصی	محمدرضا رضایی‌کوچی (کمیسیون عمران)
۱۱	اصلاح الگوی کشت و استفاده از فناوری‌های نوین در کشاورزی	توصیف الگوی کشت به‌عنوان «اکسیژن امنیت غذایی» و تأکید بر هوش مصنوعی	حمیدرضا حاجی‌بابایی (نایب‌رئیس مجلس)
۱۲	تمدید مصوبه واردات بدون انتقال ارز (شعاع)	موضوع در قالب یادداشت کارشناسی به مجلس منعکس شده است	در انتظار اقدام تقنینی
۱۳	خروج دولت از بنگاه‌داری و کاهش تصدی‌گری	تأکید بر خصوصی‌سازی واقعی و کاهش مداخلات مستقیم دولت	انارکی محمدی (کمیسیون اقتصادی)
۱۴	تأمین نقدینگی مرغداران و جلوگیری از کارمزدهای سنگین	انتقاد از کارمزد ۸٪ ماهیانه فروش اعتباری نهاده‌ها و درخواست ورود بانک مرکزی	زندیان (کمیسیون اقتصادی)
۱۵	تسهیل تعامل دانشگاه با صنعت و استفاده از ظرفیت علمی	تصویب مواد ۴ و ۷ طرح ارتباط دانشگاه با صنعت	کمیسیون آموزش مجلس
۱۶	ساماندهی بازار خودرو و افزایش عرضه	بررسی عوامل گرانی خودرو و تمرکز بر واردات خودروهای اقتصادی	کمیسیون صنایع و معادن
۱۷	فعال‌سازی معادن به‌عنوان پیشران اقتصادی	تأکید بر ضرورت حکمرانی جدید در حوزه معدن و استخراج کمتر از ۱۰٪ معدن سرچشمه	حسن‌پور، رستمی (کمیسیون صنایع)
۱۸	اصلاح قانون برنامه هفتم با اولویت بازسازی خسارات جنگ	ضرورت اصلاح برنامه هفتم برای بازسازی	جوکار (رئیس کمیسیون امور داخلی)
۱۹	جذب سرمایه‌گذاری خارجی و استفاده از ارزهای خانگی	تأکید بر جذب سرمایه خارجی در نفت و گاز و ورود ارزهای خانگی به چرخه اقتصاد	کمیسیون برنامه و بودجه
۲۰	جلوگیری از خام‌فروشی نفت و توسعه پالایشگاه‌ها	انتقاد از خام‌فروشی و تأکید بر حمایت از پالایشگاه‌های کوچک و متوسط	همتی (کمیسیون برنامه و بودجه)
۲۱	مستندسازی خسارات زیست‌محیطی و جنگی و طرح در مجامع بین‌المللی	مستندسازی نقض حقوق بشر در دوستانه، حمله به تأسیسات آبی، و درخواست از یونسکو برای ایفای نقش نظارتی	سرگزی (رئیس کمیسیون قضائی و حقوقی)
۲۲	طراحی صندوق‌های پروژه ارزی-ریالی و صندوق بازسازی	ایده تشکیل صندوق بازسازی با تجمیع منابع مردم، فعالان اقتصادی و دولت برای هدایت به واحدهای نیازمند بازسازی	طغیانی (نایب‌رئیس کمیسیون اقتصادی)

۳. حوزه‌های نوظهور و نیازمند پیگیری

ردیف	مطالبه جدید بخش خصوصی	وضعیت در مجلس	اقدام مورد نیاز
۱	گذار به اقتصاد چرخشی و توسعه صنعت بازیافت (به‌ویژه پلیمر)	هنوز به عنوان یک دستور کار تقنینی مشخص در مجلس مطرح نشده است	نیازمند طرح در کمیسیون صنایع و کمیسیون انرژی
۲	تشکیل کنسرسیوم صادراتی فرش و سیاست تفکیک برند	در قالب یادداشت کارشناسی مشاور رئیس اتاق تهران مطرح شده است	نیازمند طرح در کمیسیون صنایع و وزارت صمت
۳	ارتقای جایگاه معدن در سیاست‌گذاری‌های کلان کشور	در قالب یادداشت رئیس خانه معدن مطرح شده است	نیازمند طرح در کمیسیون صنایع و معادن
۴	توسعه زیرساخت‌های ارتباطی و گذار به اقتصاد دیجیتال	در کمیسیون اصل ۹۰ مطرح و نظارت می‌شود	نیازمند طرح در کمیسیون صنایع و وزارت ارتباطات
۵	بازنگری در قوانین کالاهای آسیب‌رسان به سلامت	کمیسیون کشاورزی وعده بازنگری داده است	نیازمند پیگیری تقنینی
۶	شناسنامه‌دار کردن محصولات کشاورزی و ردیابی سموم	در نشست کمیسیون بهداشت با وزیر جهاد مطرح شد	نیازمند تدوین طرح یا لایحه

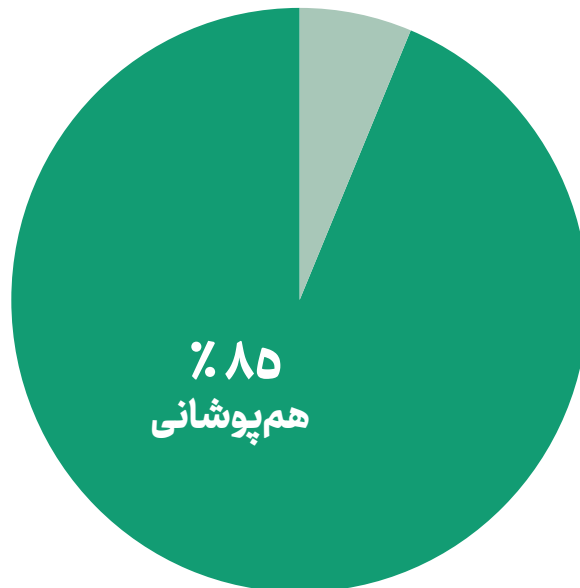
۴. تحلیل پیوند

بررسی جداول فوق نشان می‌دهد که در فصل بهار ۱۴۰۵:

- ۱۱ مطالبه بخش خصوصی با دستورکار تقنینی و نظارتی مجلس به‌طور کامل هم‌پوشانی داشته است (بند ۹.۱).
- ۲۲ مطالبه با مواضع رسمی نمایندگان هم‌جهت بوده و از پشتوانه نظارتی یا تقنینی در مجلس برخوردار است (بند ۹.۲).
- ۶ مطالبه جدید عمدتاً در نیمه دوم خردادماه و در پی نشست‌های تخصصی اتاق تهران (به‌ویژه نشست محیط‌زیست و یادداشت‌های کارشناسی) مطرح شده که هنوز به‌طور کامل به دستورکار مجلس راه نیافته و نیازمند پیگیری در فصل تابستان است (بند ۹.۳).

این آمار نشان می‌دهد که اتاق تهران در فصل بهار ۱۴۰۵ توانسته است در حدود ۸۵ درصد از محورهای اصلی مطالباتی خود (۳۳ مورد از ۳۹ محور)، با دستورکار مجلس هم‌پوشانی یا هم‌جهتی ایجاد کند. این میزان از هم‌راستایی می‌تواند به‌عنوان یکی از شاخص‌های موفقیت معاونت امور مجلس در این فصل ارزیابی شود.

با این حال، چالش اصلی در فصل آینده، تبدیل این هم‌جهتی به اقدام تقنینی و اجرایی مشخص خواهد بود. به‌ویژه در حوزه‌های نوظهوری مانند محیط‌زیست، اقتصاد چرخشی و صندوق‌های پروژه، که هنوز فاصله میان «طرح موضوع» تا «تصویب و اجرا» قابل‌توجه است.

مرور عملکرد معاونت امور مجلس، تشکل‌ها و امور اجتماعی اتاق تهران در فصل بهار ۱۴۰۵، حاکی از آن است که این معاونت در مسیر تحقق مأموریت خود - یعنی پیوند دادن دغدغه‌های بخش خصوصی با فرآیندهای تصمیم‌سازی و قانون‌گذاری - گام‌های مؤثری برداشته است. در ادامه، مهم‌ترین نقاط قوت قابل استناد در این فصل، به‌صورت مستند ارائه می‌شود.

بخش ششم

نقاط قوت عملکرد اتاق تهران در بهار

مرور عملکرد معاونت امور مجلس، تشکل‌ها و امور اجتماعی اتاق تهران در فصل بهار ۱۴۰۵، حاکی از آن است که این معاونت در مسیر تحقق مأموریت خود - یعنی پیوند دادن دغدغه‌های بخش خصوصی با فرآیندهای تصمیم‌سازی و قانون‌گذاری - گام‌های مؤثری برداشته است. در ادامه، مهم‌ترین نقاط قوت قابل استناد در این فصل، به صورت مستند ارائه می‌شود

نخست: تعامل چندوجهی و هم‌زمان با هر سه قوه

اتاق تهران در این فصل، برخلاف بسیاری از دوره‌های گذشته که تعاملات آن عمدتاً با یک یا دو نهاد متمرکز بود، توانست هم‌زمان با مجلس شورای اسلامی (از طریق کمیسیون‌های عمران، حقوقی و قضایی، اجتماعی و اصل ۹۰)، دولت (از طریق سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان تأمین اجتماعی و دفتر ویژه دولت در مجلس) و قوه قضائیه (از طریق دادگستری و دادستانی تهران) وارد تعامل مستقیم و مسئله‌محور شود. این تنوع نهادی، نشان‌دهنده بلوغ تشکیلاتی و افزایش وزن سیاسی-کارشناسی اتاق تهران در مناسبات حاکمیتی است.

دوم: گذار از «طرح مسئله» به «ارائه راه‌حل»

یکی از برجسته‌ترین ویژگی‌های عملکرد اتاق تهران در این فصل، فاصله گرفتن از رویکرد صرفاً گزارش‌دهی و حرکت به سمت تدوین بسته‌های پیشنهادی عملیاتی بوده است. نمونه بارز این رویکرد، نشست مشترک کمیسیون‌های تخصصی اتاق تهران با عنوان «تاب‌آوری و لجستیک» (۵ خرداد ۱۴۰۵) است که در آن، پس از احصای ۱۴ مسئله کلیدی در حوزه حمل‌ونقل و ترانزیت، ۱۷ پیشنهاد مشخص و قابل پیگیری خطاب به کمیسیون عمران مجلس ارائه شد. این بسته پیشنهادی - که از تعیین متولی واحد حکمرانی لجستیک تا ایجاد مسیرهای سبز برای کالاهای اساسی را دربرمی‌گیرد - نمونه‌ای از بلوغ کارشناسی اتاق تهران و توانایی آن در تبدیل دغدغه‌های پراکنده به راه‌حل‌های نظام‌مند است.

سوم: پیگیری مستمر و چندمرحله‌ای پرونده‌های راهبردی

پرونده اصلاح قانون تأمین اجتماعی، که یکی از مهم‌ترین و پیچیده‌ترین موضوعات تقنینی کشور است، در این فصل نه به صورت مقطعی، بلکه در قالب یک فرآیند چندمرحله‌ای - از دیدار مقدماتی با دفتر ویژه دولت در مجلس (۸ اردیبهشت) تا نشست تخصصی با نماینده تهران (۱۵ اردیبهشت) و تدوین گزارش تفصیلی کارشناسی - دنبال شد. این پیگیری مستمر، نشان‌دهنده آن است که اتاق تهران به دنبال اثرگذاری پایدار بر فرآیند تقنین است، نه صرفاً اعلام موضع.

چهارم: برگزاری نشست‌هایی با حضور مقامات عالی‌رتبهٔ کشوری در فصل بهار ۱۴۰۵

اتاق تهران میزبان مقاماتی در سطح معاون رئیس‌جمهور (رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست)، رئیس‌کل دادگستری استان تهران، دادستان تهران، رئیس و نایب‌رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس، نایب‌رئیس کمیسیون عمران مجلس و رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران بوده است. این سطح از مشارکت، هم‌نشان‌دهندهٔ اعتبار نهادی اتاق تهران نزد مقامات ارشد است و هم بیانگر آن است که موضوعات مطرح‌شده از سوی اتاق، در سطح ملی دارای اولویت و فوریت تلقی می‌شوند.

هفتم: هم‌راستایی قابل‌توجه مطالبات بخش خصوصی با دستورکار مجلس

بررسی تطبیقی انجام‌شده در بخش ۹ این گزارش نشان می‌دهد که در حدود ۸۵ درصد از محورهای اصلی مطالباتی اتاق تهران، هم‌پوشانی یا هم‌جهتی با دستورکار تقنینی و نظارتی مجلس شورای اسلامی وجود داشته است. این میزان از هم‌راستایی، که در ۱۱ مورد به هم‌پوشانی کامل و در ۲۲ مورد به هم‌جهتی انجامیده، می‌تواند به‌عنوان یکی از شاخص‌های کلیدی موفقیت معاونت امور مجلس در این فصل ارزیابی شود.

پنجم: تنوع و گستردگی موضوعی فعالیت‌ها

عملکرد اتاق تهران در این فصل، محدود به یک یا دو حوزهٔ تخصصی نبوده است. موضوعات مطرح‌شده در نشست‌ها و یادداشت‌های کارشناسی، طیفی از مسائل را شامل می‌شود: حمل‌ونقل و لجستیک، تأمین اجتماعی و بیمه، صنعت ساختمان، محیط‌زیست و اقتصاد چرخشی، صنایع غذایی، فرش دستباف، معدن، تجارت خارجی، دارو و نظام سلامت، کشاورزی و امنیت غذایی، بازار خودرو، تأمین مالی تولید و غیره. این تنوع، تصویری جامع از دغدغه‌های بخش خصوصی را منعکس می‌کند و نشان می‌دهد که اتاق تهران به‌عنوان «خانهٔ بخش خصوصی» توانسته است با تمام توان وارد شده و صدای طیف گسترده‌ای از فعالان اقتصادی را به گوش تصمیم‌گیران برساند.

هشتم: ورود به حوزه‌های نوین و کمترتوجه‌شده

طرح موضوع «دیپلماسی زیست‌محیطی» به‌عنوان ابزاری بازدارنده در برابر جنگ‌ها و همچنین تأکید بر «اقتصاد چرخشی» و «بازیافت پلیمر» به‌عنوان راهکاری برای جبران بخشی از کاهش ظرفیت تولید، نمونه‌هایی از ورود اتاق تهران به عرصه‌هایی است که پیش از این کمتر در دستورکار نهادهای اقتصادی بخش خصوصی قرار داشته است. این رویکرد آینده‌نگر می‌تواند موقعیت اتاق تهران را به‌عنوان نهادهای پیشرو در شناسایی و طرح مسائل نوظهور تثبیت کند.

ششم: بهره‌گیری از ظرفیت کارشناسی اعضا و انتشار عمومی آن در کنار نشست‌های رسمی:

انتشار یادداشت‌های کارشناسی از سوی اعضای هیئت نمایندگان، رؤسای کمیسیون‌ها و مشاوران اتاق تهران -ازجمله یادداشت‌های مربوط به صنایع غذایی، فرش ایرانی، معدن و ضرورت تمدید مصوبه واردات بدون انتقال ارز- نشان‌دهندهٔ آن است که اتاق تهران از ظرفیت فکری و تحلیلی بدنهٔ کارشناسی خود برای تنویر افکار عمومی و تأثیرگذاری بر فضای سیاست‌گذاری استفاده کرده است. انتشار این یادداشت‌ها در رسانه‌های معتبر (ازجمله دنیای اقتصاد و همشهری) نیز به گسترش دامنهٔ اثرگذاری آن‌ها کمک کرده است.

نهم: مستندسازی و انتشار شفاف گزارش‌ها

یکی از ویژگی‌های قابل‌توجه عملکرد اتاق تهران در این فصل، مستندسازی دقیق نشست‌ها، انتشار گزارش‌های تفصیلی و ارائهٔ مصوبات و موارد قابل پیگیری به‌صورت شفاف و قابل رصد است. این رویه، هم به افزایش اعتماد عمومی و اعتماد فعالان اقتصادی به اتاق کمک می‌کند و هم امکان پیگیری و ارزیابی میزان تحقق مصوبات در فصل‌های آینده را فراهم می‌سازد.

با توجه به مجموعه نشست‌ها، مصوبات و مطالبات احصاشده در فصل بهار، موضوعات زیر به‌عنوان اولویت‌های پیگیری معاونت امور مجلس، تشکل‌ها و امور اجتماعی اتاق تهران در فصل تابستان ۱۴۰۵ پیشنهاد می‌شود. این موضوعات بر اساس میزان فوریت، قابلیت پیگیری و هم‌راستایی با دستورکار مجلس دسته‌بندی شده‌اند.

بخش هفتم

موضوعات قابل پیگیری در فصول آینده سال

۱. تمدید مصوبه شعام (واردات بدون انتقال ارز):
با توجه به پایان مهلت این مصوبه در ۹ خرداد و تداوم آثار جنگ بر شبکه‌های حمل‌ونقل و تأمین ارز، پیگیری تمدید آن از طریق کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه مجلس یک ضرورت فوری است.

۲. پایش روند کاهش توقف کامیون‌ها در مرزهای بازرگان و دوغارون:
با توجه به آمادگی اعلام‌شده کمیسیون عمران مجلس برای پیگیری نظارتی، انتظار می‌رود در هفته‌های نخست تابستان، گزارش عملکرد دستگاه‌های اجرایی در این زمینه از سوی کمیسیون عمران مطالبه شود.

۳. پیگیری انتقال کانتینرهای متوقف‌شده در بنادر منطقه‌ای (کراچی، جبل علی، ناواشیوا):
این موضوع که در نشست ۸ اردیبهشت کمیسیون حمل‌ونقل به‌عنوان بحرانی فوری شناسایی شد، نیازمند رصد مستمر و پیگیری از طریق وزارت امور خارجه و گمرک است.

۴. ادامه پیگیری اصلاح قانون تأمین اجتماعی:
با توجه به اینکه پیش‌نویس اصلاح قانون در کمیسیون‌های تخصصی مجلس در دست بررسی است، اتاق تهران باید در طول تابستان، حضور فعال و مستمر در جلسات کارشناسی مرتبط داشته باشد و از انحراف پیش‌نویس از مطالبات کلیدی بخش خصوصی -از جمله محدودسازی مطالبات خارج از لیست بیمه، حضور کارفرمایان در هیئت امانا و حفظ استقلال مالی صندوق- جلوگیری کند.

۶. پیگیری اصلاح ماده ۵ قانون بیمه کارگران ساختمانی و ایجاد سازوکار تها تر بدهی‌های مالیاتی و بیمه‌ای:
این دو مطالبه که در نشست ۱۲ خرداد با حضور مقامات قضایی مطرح شد، باید در قالب پیشنهادی اصلاحی مشخص به کمیسیون‌های عمران و اجتماعی مجلس ارائه و روند بررسی آن دنبال شود.

۸. پیگیری شناسایی شرایط جنگی به‌عنوان مصداق فورس‌ماژور در قراردادها:
این موضوع که در نشست مشترک با مقامات قضایی مطرح شد، نیازمند پیگیری از طریق کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس و ارائه مستندات تکمیلی از سوی اتاق تهران است.

۵. پیگیری اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز برای شرایط بحرانی:
این موضوع که در نشست کمیسیون حمل‌ونقل مطرح و به کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس ارجاع شده، نیازمند ارائه پیشنهادی اصلاحی مشخص از سوی اتاق تهران و پیگیری روند بررسی آن در مجلس است.

۷. پیگیری تدوین قانون «توسعه‌گر» و بازنگری در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان:
این دو پرونده تقنینی که در نشست صنعت ساختمان مطرح و به کمیسیون عمران ارجاع شده، نیازمند مشارکت فعال اتاق تهران در تدوین پیش‌نویس و ارائه نظرات کارشناسی است.

۹. رصد اجرای سهم قانونی تسهیلات مسکن توسط بانک‌ها (ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن):

با توجه به ورود کمیسیون عمران مجلس به این موضوع و درخواست گزارش از بانک مرکزی، اتاق تهران باید عملکرد بانک‌ها در این حوزه را رصد و در صورت تداوم ترک فعل، موضوع را مجدداً به کمیسیون عمران منعکس کند.

۱۰. پایش مدیریت انرژی صنایع و جلوگیری از قطع برق و گاز واحدهای تولیدی در فصل گرما:

با توجه به هشدارهای مطرح‌شده در فصل بهار و ورود کمیسیون اصل ۹۰ به این موضوع، اتاق تهران باید گزارش مستمری از وضعیت قطع انرژی صنایع تهیه و به کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس ارائه کند.

۱۱. رصد وضعیت دارو و قیمت اقلام دارویی:

با توجه به افزایش ۳۰۰ تا ۴۰۰ درصدی قیمت برخی اقلام دارویی و ورود کمیسیون بهداشت مجلس به موضوع، اتاق تهران می‌تواند از طریق تشکلهای مرتبط، گزارش مستندی از تأثیر این افزایش قیمت بر بنگاه‌های اقتصادی و خانوارها تهیه و به کمیسیون بهداشت ارائه کند.

۱۲. پایش قیمت نهاده‌های کشاورزی

(به‌ویژه کود اوره) و تأثیر آن بر امنیت غذایی: با توجه به هشدار فراکسیون کشاورزی پویا نسبت به احتمال افزایش چندبرابری قیمت کود، این موضوع نیازمند رصد مستمر و انعکاس به کمیسیون کشاورزی مجلس است.

۱۳. آغاز پیگیری دیپلماسی زیست‌محیطی و مستندسازی خسارات جنگ برای طرح در مجامع بین‌المللی (COP۳۱، ICC و اجلاس آنکارا):

با توجه به تأکید نشست ۲۲ خرداد و اعلام آمادگی رئیس اتاق تهران، لازم است در تابستان، کارگروهی مشترک با سازمان حفاظت محیط‌زیست تشکیل و مستندات فنی و حقوقی لازم برای طرح موضوع در مجامع بین‌المللی تهیه شود.

۱۴. پیگیری گذار به اقتصاد چرخشی و توسعه صنعت بازیافت:

این موضوع که در نشست ۲۲ خرداد به‌عنوان یک ضرورت ملی مطرح شد، نیازمند آغاز تعامل با کمیسیون‌های صنایع و انرژی مجلس و ارائه بسته پیشنهادی برای تسهیل قوانین و مقررات حوزه بازیافت است.

۱۵. پیگیری تشکیل کنسرسیوم صادراتی فرش و سیاست تفکیک برند:

این پیشنهاد که در یادداشت مشاور عالی رئیس اتاق تهران مطرح شده، می‌تواند در قالب نشست تخصصی با حضور فعالان صنعت فرش، وزارت صمت و کمیسیون صنایع مجلس در تابستان پیگیری شود.

۱۶. پیگیری ارتقای جایگاه معدن در سیاست‌گذاری‌های کلان و توسعه اکتشافات عمیق:

با توجه به یادداشت رئیس خانه معدن و عضو هیئت نمایندگان اتاق تهران، این موضوع می‌تواند در قالب نشست مشترک با کمیسیون صنایع و معادن مجلس در تابستان دنبال شود.

۱۷. پایش تدوین گزارش ریسک سرزمین و ارتقای شفافیت داده‌های محیط‌زیستی:

با توجه به اعلام آمادگی رئیس اتاق تهران در نشست ۲۲ خرداد، لازم است روند تدوین این گزارش در تابستان آغاز و پیشرفت آن به‌صورت مستمر رصد شود.

یادداشت پایانی

بهار ۱۴۰۵ برای اقتصاد ایران، فصلی نبود که بتوان آن را صرفاً با معیارهای متعارف «رونق» یا «رکود» توصیف کرد. این فصل، بیش از هر چیز، فصل «بازتعریف رابطه میان بخش خصوصی و حاکمیت» در شرایط پس از یک جنگ تمام‌عیار بود. جنگی که اگرچه میدان نبرد آن در عرصه نظامی تعریف می‌شد، اما آثار آن -از اختلال در زنجیره تأمین کالاهای اساسی تا توقف کامیون‌ها در مرزها، از تخریب زیرساخت‌های شهری تا آلودگی زیست‌محیطی بی‌سابقه- همگی بر دوش اقتصاد و فعالان آن سنگینی کرد.

در چنین بستری، اتاق بازرگانی تهران تلاش کرد نقشی فراتر از «واسطه منفعل» میان بخش خصوصی و نهادهای تصمیم‌گیر ایفا کند. مرور مستندات این فصل نشان می‌دهد که اتاق تهران، به تدریج از الگوی «انتقال پیام» به الگوی «طراحی راه‌حل» حرکت کرده است. نشست «تاب‌آوری و لجستیک» که در آن ۱۷ پیشنهاد مشخص و قابل پیگیری به کمیسیون عمران مجلس ارائه شد، نمونه‌ای از این بلوغ کارشناسی است.

نکته قابل تأمل دیگر، هم‌راستایی بی‌سابقه یا کم‌سابقه میان مطالبات بخش خصوصی و دستورکار مجلس در این فصل است. در بیش از ۸۵ درصد از محورهای اصلی، آنچه اتاق تهران مطالبه کرده، در کمیسیون‌های مجلس نیز به‌عنوان اولویتی تقنینی یا نظارتی مطرح بوده است. این هم‌راستایی را می‌توان محصول دو عامل دانست:

- نخست، واقعی بودن و فوریت مسائل مطرح‌شده از سوی بخش خصوصی (که حتی بدون لابی‌گری نیز برای هر قانون‌گذاری قابل درک است)
- و دوم، افزایش کیفیت تعاملات و مستندات کارشناسی اتاق تهران که به نمایندگان مجلس امکان می‌دهد با اتکا به داده‌های قابل استناد موضع‌گیری کنند.

با این حال، نباید از یک واقعیت غافل شد: فاصله میان «هم‌جهتی در تشخیص مسئله» تا «اقدام تقنینی و اجرایی مؤثر» همچنان قابل توجه است. پرونده اصلاح قانون تأمین اجتماعی -که شاید مهم‌ترین پرونده تقنینی این فصل باشد- نمونه‌ای از این فاصله است. این پرونده اگرچه در دستورکار مجلس قرار دارد و اتاق تهران نیز به‌طور مستمر آن را پیگیری می‌کند، اما از مرحله «بررسی در کمیسیون‌ها» تا «تصویب نهایی در صحن علنی» راهی طولانی در پیش دارد؛ راهی که در آن، فشار گروه‌های ذی‌نفع، ملاحظات بودجه‌ای دولت و اولویت‌بندی‌های سیاسی مجلس، هر یک می‌توانند مسیر را تغییر دهند.

همچنین، نباید از نظر دور داشت که بخش قابل‌توجهی از مطالبات مطرح‌شده در این فصل -به‌ویژه در حوزه‌های لجستیک، محیط‌زیست و تجارت خارجی- ماهیتی «فرابخشی» دارند و تحقق آن‌ها نیازمند هماهنگی میان چندین وزارتخانه و سازمان است. تجربه نشان داده است که در ساختار اجرایی کشور، موضوعات فرابخشی بیش از موضوعات تک‌دستگاهی در معرض «گم‌شدن در بروکراسی» یا «پاس‌کاری میان دستگاه‌ها» قرار دارند. از این رو، یکی از وظایف اصلی اتاق تهران در فصل‌های آینده، رصد مستمر این موضوعات و جلوگیری از به‌محاق رفتن آن‌ها در پیچ‌وخم‌های اداری خواهد بود.

در پایان، شاید بتوان گفت که مهم‌ترین دستاورد اتاق تهران در بهار ۱۴۰۵، نه صرفاً برگزاری نشست‌ها یا تدوین گزارش‌ها، بلکه اثبات این نکته بوده است که بخش خصوصی می‌تواند -و باید- در فرآیندهای تصمیم‌سازی ملی، نقشی فراتر از یک «مشاور حاشیه‌ای» ایفا کند. تداوم این مسیر، مستلزم حفظ کیفیت کارشناسی، پرهیز از سیاست‌زدگی، تمرکز بر راه‌حل‌های عملیاتی و -از همه مهم‌تر- حفظ اعتماد فعالان اقتصادی به اتاق تهران به‌عنوان «پارلمان بخش خصوصی» است. ■

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

تایق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE,
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

TCCIM.ir

Csr@tccim.ir